

В.С. Прокопчук, Ю.В. Телячий

Професор В.Є. Берека

Кам'янець – Подільський

2014

ББК 74.584(4Укр-4Хме)738.1я1

УДК 378.4(477.43)(092)

П 80

Рецензенти:

Конет І.М., доктор фізико – математичних наук, професор

Ящук І.П., доктор педагогічних наук, професор

Прокопчук В.С. Професор В.Є. Берека: науково – бібліографічне видання / В.С. Прокопчук, Ю.В. Телячий. – Хмельницький, 2014. –67 с.: іл.

У науково – бібліографічному виданні розкрито життєвий шлях і науково-педагогічну діяльність Віктора Євгеновича Береки – доктора педагогічних наук, професора, ректора Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

ЗМІСТ

З ЖИТТЄПИСУ ЮВІЛЯРА

В ОЦІНЦІ ДРУЗІВ І КОЛЕГ

Хорошенюк О.В. Моєму батькові!

Шоробура І.М. Берека Віктор Євгенович

Ящук І.П. Гуманізм як основа педагогічної концепції Віктора Євгеновича
Береки

Пісоцька Л.С. Незгасимий промінь у науці

Соловей М.В. Науковець і організатор освіти

Слободянюк П.Я. Віктор Берека – гордість подільської освіти

Лавренюк А.О. Менеджер освіти

Блажевич Ю.І. Його покликання – освіта, наука, краєзнавство, сім'я і друзі

Завальнюк О.М. Професор В.Є.Берека: інтелігент, вчений, керівник (до 60-
річчя від дня народження)

Федорчук В.М. Шлях досягнення акме

Тюрін В.П. Нас поєднала освіта

Ільїнський В.М. Прекрасний колега, вірний товариш і надійний друг

Орловська Н. На ниві освіти і виховання молоді

Пасєка Г.Ф., Пшедзял Г.І., Переймибіда Л.Ф. Село Авратин стало рідним

Шкробот П.М. Феномен Віктора Береки

СПИСОК ОСНОВНИХ ПРАЦЬ

ПРО В.Є. БЕРЕКУ

З ЖИТТЄПИСУ ЮВІЛЯРА

На півдні Хмельницької області, у Новоушицькому районі, розкинулося мальовниче село Струга. По одній із версій свою назву населений пункт отримав від надзвичайно працелюбних переробників деревини. Велетенські дуби ще й досі милують око відвідувачів тамтешніх лісів.

Жителі села гордяться тим що є стружанами. У них, безумовно, є привід для гордості, адже в цьому селі тривалий час жили і працювали священник і просвітник В.П. Левицький, етнограф В.І. Димінський, заслужений працівник освіти України П.Д. Коцяр, народилися доктор сільськогосподарських наук, професор Г.І. Жовтановська, відомий науковець, поет-пісняр М.П. Войнарєнко, талановитий фінансист П.І. Присяжнюк. А ще – відомі лікарі, інженери, учителі, робітники та хлібороби.

Саме в цьому селі 25 жовтня 1954 року народилися двійнята Валя і Вітя. Останньому, у майбутньому професору Віктору Євгеновичу Березі, судилося стати відомим представником педагогічної науки, доктором педагогічних наук. Хто зна, звідки у сина простих колгоспників Броніслави Йосипівни і Євгена Микитовича потяг до специфічної науки. Мабуть роль відіграли сусіди-вчителі, близькі родичі Яків Іванович і Юзефа Іванівна Береки, авторитетні педагоги місцевої школи. Й хоча до школи приходилося долати понад три кілометри, знання приносили насолоду. У ті роки не вистачало підручників, був дефіцит письмового та учнівського приладдя, умови для домашньої підготовки були нікудишніми, але все це компенсувалося жагою до знань, великою відповідальністю за результати навчальної діяльності. За таких умов успішно закінчив Струзьку середню школу, яку вважав однією з кращих, а знання, які вона давала, ґрунтовними.

Юнака приваблювала математика, тому й не дивно, що подав свої документи до Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту ім. В.П. Затонського. Заклад був провідним науковим центром не лише Подільського краю. Саме в цьому вищому навчальному закладі, де готували майбутніх педагогів, в атмосфері творчості та науковості провів Віктор Євгенович чотири прекрасні роки, збагачуючи свій кругозір науковими знаннями. Тут доля звела з талановитою Валентиною. На четвертому курсі побралися. Стала вона йому надійним помічником і порадиником.

Наполегливість і працелюбність дозволили успішно закінчити альма-матер у 1976 році. Набуті знання допомогли швидко адаптуватися на посаді вчителя математики Авратинської середньої школи, що у Волочиському районі.

1979 року пройшов курси резерву директорів середніх шкіл при Центральному інституті удосконалення учителів у столиці України. Це була унікальна підготовка управлінського персоналу на теренах Радянського Союзу. Невдовзі «дипломований» фахівець очолив школу. За дев'ять років оновив старе приміщення – перекрив дах, провів водяне опалення,

оптимізував навчально-виховний процес. Випускники школи отримували золоті медалі, вступали до престижних вишів.

Як зазначають його колеги та колишні учні, Віктор Євгенович був вимогливим та справедливим керівником, якого розуміли, любили й з повагою ставилися колеги.

Авторитетного керівника запросили на роботу в партійні органи. Працював інструктором відділу пропаганди і агітації, а згодом завідувачем відділу Новоушицького райкому Компартії України. Через декілька років перейшов до обласного партійного органу. Ця практика згодом стала йому в пригоді.

Після ліквідації обкому Компартії України працював учителем математики СШ №15 м. Хмельницького. Досвід безпосередньої роботи з людьми знадобився, коли призначили педагогом-організатором названої школи.

Згодом очолив обласний центр туризму та краєзнавства учнівської молоді, сприяв створенню відділень у всіх містах і районах області, проведенню краєзнавчих конференцій, оновленню роботи туристичних баз, розробці туристичних маршрутів «Тарасовими шляхами», «Літературна карта Хмельниччини», «Шляхами козацької звитяги», «Пам'ятники природи Хмельниччини» тощо.

Повністю організаторські здібності педагога проявилися на посаді заступника начальника управління освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації. Це зблизило Віктора Євгеновича з педагогічними колективами області, педагогами-практиками. Його зусиллями значно поліпшився процес підбору і розстановки педагогічних кадрів, робота з талановитими учителями, методичне забезпечення навчально-виховного процесу. Був ініціатором відновлення і безпосереднім керівником територіального відділення Малої академії наук України, яка досягла вагомих результатів на всеукраїнському рівні. Особливої уваги надавав роботі позашкільних закладів. За досвідом приїжджали з усієї України. Юні техніки та туристи провели всеукраїнські навчання. Історія розвитку позашкільля лягла в основу дисертації, яку успішно захистив в Інституті проблем виховання.

А ще не полишав краєзнавчої роботи. Досліджував історію виникнення та розвитку рідного села Струга, творчість знаменитого етнографа В.І. Димінського, священника і просвітника В.П. Левицького, біографії знаних вихідців з рідного краю, зокрема – долю воїнів-афганців. Написав книгу «Повернись живим додому, сину».

Плідною була робота Віктора Євгеновича на посаді ректора вищого навчального закладу. Обійняв її за рекомендації та активної підтримки відомого педагога, реформатора та організатора освітянської галузі на Поділлі Миколи Миколайовича Дарманського. Втілюючи в життя задуми маститого педагога, зумів примножити розпочате. Саме за ініціативи новопризначеного ректора заклад реорганізовано в гуманітарно-педагогічну академію – ВНЗ четвертого рівня акредитації, розширилась магістратура,

відкрилась аспірантура, легімітувалась вчена рада, відкрилось фахове видання «Педагогічний вісник», значна частина викладачів захистили кандидатські і докторські дисертації, отримали вчені звання професора і доцента. В закладі відкрились музеї, оновились аудиторії, проведено реконструкцію актового залу, студентського гуртожитку. Тут захистив докторську дисертацію, став професором.

Після закінчення контракту Берека В.Є. перейшов на посаду професора кафедри практичної психології та педагогіки і присвятив себе роботі зі студентською молоддю, написанню посібників та підручників, наукових статей.

Віктор Євгенович є вимогливим опонентом, він «дав зелене світло» в якості офіційного опонента не одному здобувачу наукових ступенів кандидата та доктора педагогічних наук зі спеціальностей 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Його ґрунтовні наукові зауваження та поради лише допомагають майбутнім науковцям знайти прогалини в своїх творчих пошуках та вчасно їх виправити.

Упродовж декількох років Віктор Євгенович заступник голови спеціалізованої вченої ради К 70.052.05 у Хмельницькому національному університеті, член спеціалізованої вченої ради К 70.145.01 у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії. Він сприяє поповненню наукових лав молодими та здібними науковцями.

Доктор педагогічних наук, професор Віктор Євгенович Берека є завжди бажаним доповідачем на міжнародних та всеукраїнських науково-теоретичних та науково-практичних конференціях, адже його змістовні та цікаві доповіді уважно слухають молоді науковці, а також фахівці з великим науковим досвідом..

Тривалий час входить він до редакційної колегії наукових видань Чернівецького національного університету та Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії. Редаговані ним наукові доробки науковців поповнюють скарбницю педагогічної теорії і методики.

За здобутки в роботі, наукові досягнення Віктор Євгенович неодноразово нагороджувався Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Хмельницької обласної державної адміністрації, Хмельницької обласної ради, нагрудними знаками «Відмінник освіти України» та «За наукові досягнення». Неодноразово Віктору Євгеновичу виносили подяки за сумлінну працю з підготовки педагогічних кадрів, активну участь у громадському житті. Він завжди тримає руку на пульсі часу. Своє майбутнє ювіляр бачить у своїх учнях, які продовжуватимуть розпочаті ним справи.

В ОЦІНЦІ ДРУЗІВ І КОЛЕГ

Моєму батькові!

Життя швидкоплинне... У щоденних клопотах, день за днем, у мріях про щось недосяжне чи про буденне, біжать роки. І ось, у мої 30 з великим хвостиком, коли ти - мама вже дорослого сина, по – справжньому розумієш і оцінюєш певні моменти свого життя, а в ньому, безперечно, тих людей, які були поруч. Тих, хто весь час допомагав порадою і розрадою, словом і ділом, або просто присутністю своєю поруч.

Так, це ти – Батьку! Або як звикла тебе називати з дитинства – Папа.

Ти – людина, яка дала мені життя. Ти – людина, яка спрямовувала. Ти – людина, яка сформувала мене як особистість.

Я завжди захоплювалася і захоплююся твоїми рисами характеру. Добрий, щирий, чуйний, відкритий до людей, завжди готовий прийти на допомогу, а ще – надзвичайно працьовитий та наполегливий. Здатен ставити цілі і не відступати від них. Це далеко не всі твої характеристики. Про них можна говорити вічність. І це не тільки тому, що ти є найдорожчою людиною для мене, а ще й тому, що ти є таким насправді. І це підтвердять багато людей.

З теплотою в душі згадую незабутні миттєвості дитинства. Коли ми всі великою родиною збиралися в селі Струга у бабусі Броні та дідуся Жені. Ціле подвір'я дітвори. Там і проявлявся твій жартівливий характер. І як шукали кавуни в картоплинні, і ловили бджіл для вулика, і рвали черешні на вареники...

А як я вступала до музичної школи, мріючи бути піаністкою, а ти сказав: «Піаніно під диван не запахаєш! Будеш грати на скрипці!».

Музикантом я не стала. Проте наступний вибір зроблений виключно під твоїм авторитетним впливом став справою мого життя. Це – вибір моєї професії.

Дякую! Дякую за все! Дякую за те, що ти є.

Дякую від усієї родини. Від моїх синів: Антона – мого первістка – сина, а твого первістка – онука, Тимофія – твоєї дитячої копії як зовні, так і в характері. Моя найближча подруга сказала: «Якби йому причепили вуса – це був би Віктор Євгенович». Повір, їм є на кого бути схожими. Від мого чоловіка Олександра, який безмежно тебе поважає.

Любий батьку! Вітаємо тебе з ювілеєм! Бажаємо тобі, рідний наш, активного довголіття, міцного здоров'я, завзятої вдачі, невичерпної життєвої наснаги. Низький уклін тобі від мене, дорогенький, за вічну турботу, за щире бажання добра нам усім. Я дякую Богу, що ти в мене є, хай силу, здоров'я й терпіння Господь тобі дає, а Матінка Божа – дарує щасливі і довгі літа!

Твоя дочка
Оксана Вікторівна

Людина народжується не для того, щоб зникнути безвісною пилінкою. Людина народжується, щоб лишити по собі слід вічний.

В. Сухомлинський

Берека Віктор Євгенович

Герой нашої оповіді, напевне, у дитинстві навіть і не думав, що життя йому вготує щасливу педагогічну долю. Бо зростав у звичайній селянській родині, де хліборобське ремесло, ніби естафета, – від прадіда правнукам передається. Усе життя трудився коло землі батько Євген Микитович, порала колгоспні буряки і ненька Броніслава Йосипівна. Від найрідніших людей Віктор успадкував найкращі риси придністровського селянина – любов до землі і відданість найчарівнішій симфонії хліба, яку сільським пастушком слухав від роси до роси.

Хтозна, може, він і став би, як цього хотіли батьки, знаним у рідному Новоушицькому районі комбайнером. Проте життя розпорядилося інакше. З віддаленого села Струги, оточеного придністровськими видолінками та пагорбами, доля привела здібного юнака на фізико-математичний факультет Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, а з гомінких студентських аудиторій – в Авратинську середню школу Волочиського району – уже вчителем математики.

Тодішній директор Надія Василівна Сторожук створила належні побутові умови, можливості для роботи. Школа славилася в районі творчим колективом, який давав випускникам глибокі та міцні знання. Щорічно 1-2 випускники закінчували її із золотою медаллю. На той час це була одна з найкращих сільських шкіл, яка добивалася таких результатів.

Справжнім взірцем творчого вчителя, надзвичайно скромною і водночас мудрою наставницею для молодих спеціалістів була тоді Людмила Степанівна Чорна, мати В.А.Смоля, нинішнього директора Інституту історії України НАНУ, колишнього віце-прем'єра уряду України. Коли поряд трудилися такі старші колеги, хотілося і самому бути на висоті. Незабаром Віктор Євгенович показав себе не лише здібним педагогом, але й умілим організатором.

У 1980 році В.Є.Береці доручили очолити колектив школи, яким до цього, крім Н.В.Сторожук, керували такі відомі в області керівники, як О.І.Петрук, В.І.Харченко. Віктор Євгенович зумів не лише зберегти традиції закладу, але й впровадити багато нового. В школі створили широку мережу багатопрофільних гуртків, експедиційні загони проводили значну пошукову роботу. Вихованці гуртка юних любителів природи були кращими не лише в області, але й у республіці, а досліджені ними рідкісні рослини з Авратинської височини зацікавили науковців Кам'янець-Подільської сільськогосподарського та Тернопільського педагогічного інститутів.

Багато уваги приділяв тоді молодий директор організації продуктивної праці на уроках трудового навчання, створена ним учнівська бригада славилася на весь район. Завдяки тісній співдружності з місцевим господарством, з головою колгоспу В.П.Фелендюком вдалося значно зміцнити навчально-матеріальну базу школи.

В.Є.Берека захоплюється краєзнавством, глибоко вивчає творчість відомого українського етнографа і фольклориста А.І.Демінського, який тривалий час жив і творив у Струзі.

У 1985 році Віктора Євгеновича запрошують на посаду інструктора відділу пропаганди і агітації Новоушицького райкому Компартії України. На той час це було престижно і водночас відповідально. Невдовзі він очолив цей відділ, згодом працював на різних посадах в апараті обкому Компартії України.

До педагогічної діяльності повернувся 1991 року, а в 1992 йому пропонують очолити Хмельницький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді. Це дало можливість зайнятися позашкільною роботою. Досвід директора школи, глибокі знання проблем соціальної сфери регіону, набуті під час роботи в партійних органах, дозволили йому докорінно змінити стиль діяльності колективу центру, вивести його на передові позиції в Україні. Більше двадцяти методичних розробок працівників Центру були визнані кращими на всеукраїнському огляді.

У п'яти районах області створено станції юних туристів, а в багатьох палацах творчості дітей і юнацтва – відділи туризму і краєзнавства.

Постійно зростала кількість дітей, які займалися цим видом діяльності. Особливо робота активізувалася, коли під керівництвом В.Є.Береки були розроблені туристські маршрути рідним краєм («Літературна карта Хмельниччини»), по місцях перебування Т.Г.Шевченка на Поділлі («Тарасовими шляхами»). Віктор Євгенович ініціював туристсько-краєзнавчу експедицію «Пилявецька битва» (відома в історії України битва Богдана Хмельницького з поляками під Пилявою). За результатами цієї експедиції спільно з вченими-істориками була проведена науково-практична конференція.

Аналогічне зібрання проводилося на честь 500-річчя заснування міста Хмельницького (в минулому Проскурова), за матеріалами якого видано збірник «Рідний край очима допитливих». Розроблені Віктором Євгеновичем методичні рекомендації і досі широко використовуються у педагогічній практиці.

З 1995 року шляхом конкурсного відбору В.Є.Берека призначається заступником начальника управління освіти Хмельницької обласної державної адміністрації. Серед його численних функціональних обов'язків – управління діяльністю закладів позашкільної освіти. Свідченням визнання їх досягнень було проведення на території області всеукраїнських семінарів директорів обласних центрів туризму і краєзнавства (1995), обласних центрів художньої творчості (1997), методистів обласних центрів науково-технічної творчості учнівської молоді (1999).

Не полишав Віктор Євгенович і наукової роботи. Коло його інтересів сягає історії педагогіки, насамперед позашкільної освіти. В різних виданнях, зокрема в таких відомих журналах, як «Рідна школа», «Шлях освіти», «Краєзнавство», опубліковані десятки його статей з цієї проблематики. Путівник «Історичні місця Хмельниччини», одним із авторів якого є В.Є.Берека, в 2000 році Всеукраїнським центром туризму і краєзнавства визнано кращим серед робіт такого напрямку Він редагував і упорядковував збірки авторських програм для керівників гуртків шкіл і позашкільних закладів, рекомендованих Міністерством освіти і науки для використання в інших регіонах України.

Така плідна праця переросла в наукове дослідження «Соціально-педагогічні основи розвитку позашкільних закладів в Україні (1957-2000)». У травні 2001 року в Інституті проблем виховання АПН України Віктор Євгенович успішно захистив кандидатську дисертацію.

На захист було винесено теоретично обґрунтовані положення та висновки, що характеризують основні тенденції розвитку і становлення змісту, форм і методів позашкільної освіти в Україні впродовж 1957-2000 років; характеристику особливостей соціально-педагогічних основ розвитку і діяльності позашкільних закладів України; рекомендації щодо вдосконалення навчально-виховної та інструктивно-методичної діяльності позашкільних закладів в Україні; визначені перспективні напрями розвитку системи позашкільної освіти в нових соціально- економічних умовах.

Його особистий внесок полягає у теоретичному обґрунтуванні положень та висновків, що характеризують основні тенденції розвитку і становлення змісту, форм і методів навчально-виховної діяльності позашкільних закладів України у досліджуваній період; виявленні та уточненні провідних ідей, положень, які складають теоретичні основи позашкільної освіти в Україні; введенні у науковий обіг 19 одиниць архівних матеріалів з досліджуваної проблеми; розробці методичних рекомендацій щодо реформування навчально-виховної та інструктивно-методичної діяльності позашкільних закладів у сучасних умовах; визначенні перспективних напрямів розвитку позашкільної освіти в Україні.

З 1995 року В.Є. Берека – президент територіального відділення Малої академії наук України. За цей час прихильниками такої форми позашкільної роботи стали сотні вчителів. Тисячі учнів на різних рівнях виборюють першість у конкурсах-захистах наукових робіт. Близько ста з них стали переможцями всеукраїнського рівня. За цим показником область випереджає сусідні.

Віктор Євгенович успішно поєднував основну діяльність з педагогічною роботою на кафедрі менеджменту Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту, керував дипломними проектами студентів.

З 2004 по 2009 рр. В.Є.Берека – ректор Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту (сьогодні академії). Він – педагог, добре знаний в освітянському середовищі області. Адаже до свого ректорства займав посаду заступника завідуючого обласним управлінням освіти. Відмінник освіти

України, кандидат педагогічних наук, дійсний член Академії педагогічних і соціальних наук, ерудована особистість у багатьох галузях знань. За характером – мудра і щира людина, за переконаннями – українець-патріот. Однак навіть така чудова характеристика не знімала з його душі тієї внутрішньої напруги, з якою він прийшов у новий колектив. Адже могутня постать і авторитетна особистість попереднього ректора, фундатора Хмельницького педінституту Миколи Миколайовича Дарманського, стала і духовним оберегом, і суворим екзаменатором В.Є.Береки. Дуже важко було починати велику справу у домі, спорудженому М.М.Дарманським, храмі освіти, освяченому новаторським духом керівника-експериментатора. Втім, саме М.М.Дарманський і благословив його очолити заклад.

Своє керівне «хрещення» В.Є.Берека витримав гідно. Не лише завдяки професійній спроможності, а й золотому правилу, якого дотримується усе свідоме життя: «Став себе на місце того, з кого питаєш». І це не лібералізм, а передусім високий рівень особистої вимогливості у стосунках з колективом академії.

Якби ми не знали, що В.Є.Берека за фахом математик, то сприйняли б його за гуманітарія. Ця комунікабельна й ерудована людина подивує нас обізнаністю з історії, літератури, політології, краєзнавства, етнографії та фольклору.

Він – автор педагогічних, методичних праць і навчальних посібників з теорії та історії освіти, монографій.

До 70-річчя від дня народження відомого науковця А.Й.Сиротенка видав монографію «З любов'ю до життя», в якій йдеться про науковий доробок вченого, його нелегкий, тернистий життєвий шлях.

До 85-річчя від дня народження В.М.Шайноги світ побачила документальна повість «Талант, помножений на працю» (у тому ж творчому тандемі), де висвітлюється внесок педагога-практика, колишнього завідуючого облвно, в розвиток освітянської галузі на Хмельниччині.

Віктор Євгенович – ініціатор створення документального нариску «Повернись живим додому, сину», у якому розглядаються сторінки афганської війни (1979-1989), участь у ній України, подається трагічний календар загиблих воїнів-хмельничан, погляд молоді на події тих днів.

Навчально-методичний посібник «Козаком я мрію бути» висвітлює історію розвитку козацького руху; Книга, по суті, є абеткою для тих, хто прагне ознайомитися з історією козацтва. Особлива увага приділяється українській козацькій педагогіці як складовій національного виховання, адже національна героїка – досить потужний виховний стимул української школи. До речі, ця робота удостоєна міської премії ім.Богдана Хмельницького.

Вийшов з друку підручник В.Є.Береки «Маркетинг освіти» та методичний посібник «Організація практичної підготовки слухачів магістратури за спеціальністю «Управління навчальним закладом».

24 грудня 2008р. в Інституті педагогічної освіти та освіти дорослих АПН України Віктор Євгенович успішно захистив докторську дисертацію.

На захист було винесені, розроблені та теоретично обґрунтовані теоретико-методичні засади фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти у вищих педагогічних навчальних закладах III-VI рівнів акредитації.

Його особистий внесок полягає у теоретичному аналізі фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти; розробці та обґрунтуванні системи та моделі фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти у вищих навчальних закладах та підготовці навчально-методичного комплексу з досліджуваної проблеми.

Віктор Євгенович працює професором Хмельницького національного університету. Користується повагою та авторитетом серед колег та студентів. Сьогодні В.Є. Берека – ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної освіти. Саме йому, знаний в області колектив, довірив своє майбутнє та перспективи розвитку.

Віктор Євгенович Берека часто наголошує на тому, що учитель – це совість нації. Цього правила потрібно дотримуватися завжди. Якими будуть учителі, такими буде й суспільство. Древні повчали: «Після матері і Бога кожна людина звертається до вчителя». І чим більше буде у нас самовідданих, чесних, духовно багатих учителів, тим швидше наше суспільство сягне вищої сходинки інтелектуального і морального розвитку, тим щасливішим буде наше життя.

З усіх моральних чеснот Віктор Євгенович ставить на п'єдестал Людність. Адже будь-яка робота, підкреслює він, – це перш за все стосунки з людьми, особливо – для вчителя. Його життя недаремно присвячене педагогіці – науці, яка плекає сьогодні завтрашній день з духовними пріоритетами і високою освіченістю.

За багаторічну сумлінну працю у справі навчання і виховання учнівської і студентської молоді В.Є.Берека нагороджений знаками «відмінник освіти України», «За вагомий внесок у навчання та виховання дітей України», багатьма грамотами Міністерства освіти і науки України, обласної державної адміністрації та обласного управління освіти, міською премією ім.Б.Хмельницького.

Варто сказати, що В.Є.Берека – справжній господар, не байдужий до краси. В цьому переконаєшся, як тільки переступаєш поріг академії. Вестибюль, музей народного декоративно-ужиткового мистецтва, кабінет народознавства, бібліотечний і актовий зали, гуртожиток виглядають ошатно, ваблять око мистецтвом викладачів-майстрів, які вкладають у і пою роботу часточку душі. Ї вся та краса – за проектом Віктора Євгеновича.

А ще Віктор Євгенович – гарний сім'янин. Родина – це його надійний тил: дружина Валентина Петрівна, донька Оксана, син Олександр, внуки.

У відомого українського письменника М.Стельмаха крізь усю творчість проходить образ людина-сіяча. Сіяча, який засіває родючу землю добірним зерном, щоб заврожайлося поле, заспівавши доспілим колосом. Таким сіячем на освітянській ниві ми бачимо свого колегу, наставника, старшого товариша В.Є.Береку.

Сповнений енергії і нових задумів, впевнено крокує по життю, щоб кожний наступний день прожити з користю для колег, для своїх вихованців.

Людина виняткової працелюбності, він ніколи не знає відпочинку. Віктор Євгенович – природжений лідер, професіонал, непересічна, креативна особистість. Кипуча енергія, ініціатива, постійний пошук – ось риси його характеру, гідні наслідування.

І хочеться словами М.Стельмаха побажати, щоб у Віктора Євгеновича завжди були «і хліб на столі, і пісня в надвечір'ї, і калиновий вітер у світах» – вітер Добра, Краси, Надій. А ще – наснаги і довголіття, щоб здійснити задумане і омріяне.

І.М.Шоробура, доктор педагогічних наук,
професор,
ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної
академії

Гуманізм як основа педагогічної концепції Віктора Євгеновича Береки

“Учитель у своєму ідеальному ореолі займає видатне місце в еволюційному рухові людської думки і в духовній творчості людськості взагалі. Його праця не обмежується і не вичерпується одним навчанням, а охоплює все, що торкається виховання молодого покоління і втілення в нього високих людських ідеалів і думок“

Ченіга Я.Ф.

У вирішенні проблем гуманізації освіти на сучасному етапі розвитку професійної підготовки фахівців надзвичайної актуальності набувають принципи гуманізації, диференціації та інтеграції, мета яких полягає у формуванні творчої особистості як неодмінного фундаменту формування професіонала.

Гуманізм як конкретна суспільна ситуація, що склалася в нашій державі, вимагає зміни ціннісних орієнтацій членів нашого суспільства, визначення стратегічних напрямів розвитку та функціонування системи освіти на засадах демократії й гуманізму, ставить особливі вимоги до однієї з найбільш масових посад у нашій країні – посади керівника закладу освіти.

Саме на такій основі вибудовував і надалі буде педагогічну управлінську стратегію Віктор Євгенович Берека – доктор педагогічних наук, професор.

Починаючи трудову діяльність учителем математики, директором Авратинської середньої школи Волочиського району в 1976 році, і до

сьогодні педагог чітко сповідує гуманізм як фундаментальну основу освітньої діяльності.

В.Є.Берека гуманізм розглядає як світоглядну позицію, що базується на переконанні в тому, що:

- людина як представник людського роду має невичерпні можливості розгортання продуктивної суб'єктної (цілеспрямованої та осмисленої) активності, зокрема, у таких її напрямках, як цілепокладальна, вольова, ініціативна, творча, рефлексивна, наднормативна, надситуативна;

- ці можливості – в індивідуально специфічному варіанті – в принципі можуть бути реалізовані кожним індивідом за умови надання йому на послідовних вікових етапах потрібної соціальної (в тому числі педагогічної та психологічної) підтримки;

- дедалі ширше здійснення такої підтримки (значною мірою – взаємопідтримки), інакше кажучи, внесення гуманістичних засад у соціальні відносини, є, по-перше, можливим (хоч і натикається на чималі перешкоди) і, по-друге, необхідним – з огляду як на прогресивні тенденції розвитку цивілізації (істотне збільшення попиту на суб'єктні якості при переході до постіндустріального суспільства), так і на притаманні їй небезпеки: адже невідповідність системи моральних засад і організації суспільства технічним можливостям цивілізації, що швидко розвивається, неминуче призводить до руйнування умов еволюції людини і Природи.

В.Є.Берека в щоденній діяльності вибудовував власну концепцію гуманізму в чіткому взаємозв'язку з життєтворчістю людини. Саме під його керівництвом набули активного розвитку ідеї студентського самоврядування, проекти міжнародної співпраці, створення самодіяльних колективів у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії.

Будучи ректором Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, В.Є. Берека своїм прикладом обґрунтував ідею необхідності гуманізації взаємин між усіма учасниками навчально-виховного процесу, які мають стати підґрунтям при його організації на засадах гуманізму. Успішна реалізація цього принципу забезпечила не лише розвиток колективу викладачів та студентів академії, а й успішну самореалізацію учасників навчально-виховного процесу. Такий підхід сприяв активному захисту дисертацій В.П. Вовка, Г.С. Гамрецької, Г.І. Савіцької, Н.С. Савчук, О.В. Суховірського, І.Й. Старовойт, Н.С. Іліницької, Д.П. Красносілецького, С.В. Маховської, М.А. Михаськової, Р.М. Мельник, С.Ю. Пірошенко, Л.М. Шапошнікової, О.Л. Шквир.

Спілкуючись із викладачами, студентами, висвітлюючи ідеї побудови «Нової школи», В.Є. Берека наголошував, що в умовах гуманізації важливими є не лише професійні якості (любов до дітей, педагогічне покликання, педагогічні знання, уміння та навички, педагогічний такт, психологічна культура, педагогічний оптимізм, педагогічні спостереження, мислення, уява, інтуїція, самовдосконалення), а і його особистісні властивості (естетична і загальна культура, моральна чистота, науковий світогляд, громадянська

позиція, загальнонаукова і фахова ерудиція, працездатність, творчий розум, риторичні здібності, культура мови, вольові якості).

Саме такими професіоналами в період перебування Береки В.Є. на посаді ректора Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії поповнився науково-педагогічний колектив. Серед них – Л.А. Гуцал, Н.В. Григорук, Д.П. Красносілецький, О.В. Олійник, Л.О. Онофрійчук, Л.М. Мотозюк, О.С. Мисик, О.Р. Поляновська, О.В. Поліщук, С.Ю. Пірошенко, Ж.В. Садловська, О.О. Сас, О.М. Севастьянова, Т.М. Северіна, О.В. Скальська, В.Л. Туранська, Н.С. Ткачук, О.В. Федорова, Т.М. Шупер, М.В. Ярова та ін.

Щоденний досвід управлінської діяльності В.Є. Береки став підґрунтям для висновку, що такий гуманістичний практичний підхід до організації діяльності сучасного закладу є головним фактором суспільного розвитку особистості, завдяки якому вона приєднується до усталених гуманних традицій та цінностей культури.

Теоретичний, практичний підхід В.Є. Береки до вивчення цієї проблеми базується на досвіді її практичної реалізації, в ході якої є ключові засади:

- гуманізація як феномен побудови вищої освіти являє собою багатокомпонентну систему навчання й виховання, в якій можна виділити складові культурно-історичного, морально-етичного, естетичного і еколого-природоохоронного змісту;

- відмова від старих ідеологем, догм, стереотипів, переоцінки цінностей безсумнівно приведуть до активізації мислення, пошукового підходу до професійних знань, поширення загального кругозору, інтелектуальності, культурного рівня, становленню морального складу майбутніх спеціалістів;

- акцентування в навчальних курсах питань культури, етики, гуманізму, моралі.

Зазначимо, що під час керівництва навчальним закладом В.Є. Берека постійно працював над глибоким усвідомленням сутності гуманістичних принципів суб'єктами навчально-виховного процесу; проникненням цих принципів в освітнє середовище та міжособистісні стосунки; стилем діяльності, що визначає управлінську культуру закладу освіти загалом.

Сьогодні чимало науковців і практиків вивчають питання, пов'язані з гуманізацією системи освіти. Ці проблеми знайшли своє відображення в гуманістичній концепції управління Хмельницькою гуманітарно-педагогічною академією, сформованою Віктором Євгеновичем Берекою. Її аналіз засвідчує високий рівень загальної і психологічної культури навчально-виховного процесу, що знаходить свій реальний вияв у системі спільної взаємодіючої діяльності суб'єктів освітнього процесу та системі їх взаємин. У своїй основі ця концепція має систему гуманних принципів: принцип орієнтації на особистість студента - головного суб'єкта навчально-виховного процесу; принцип рівності і партнерства, що базується на основі суб'єкт-суб'єктних взаємин; принцип діалогічної взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, згідно якої кожен учасник діалогу орієнтується

на думку іншого і, водночас, відповідально ставиться до змісту і культури власної позиції; спільна взаємодіюча діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу; як наслідок – спрощена функція контролю з боку адміністрації, паритетність суб'єктів навчально-виховного процесу в управлінні закладом як можливість успішного забезпечення принципу співучасті та співтворчості.

Професорсько-викладацький склад колективу одержав право на творчий пошук, розроблення варіантів програм із навчальних дисциплін, вільний вибір інноваційних технологій навчання і виховання. Під керівництвом В.Є. Береки в навчальному закладі були створені нові органи самоврядування, у тому числі і спільні – викладачів і студентів. До розроблення управлінських рішень залучалися зацікавлені особи, вивчалась громадська думка.

Гуманізація управління Хмельницькою гуманітарно-педагогічною академією виявлялась і в активному залученні студентів до управління навчально-виховним процесом: участі в плануванні роботи і проведенні різноманітних заходів, оцінюванні результатів діяльності і поведінки своїх товаришів, їх заохочення і покарання, розв'язання конфліктів, вирішення багатьох питань колективу тощо.

Отже, варто зазначити, що В.Є. Берека постійно працював над розвитком та посиленням колективного характеру управління. Ця тенденція, з одного боку, є відображенням загального процесу гуманізації, а з іншого – показником більш глибокого підходу до управління навчально-виховним процесом.

Сьогодні, у часи пошуку ефективної й дієвої системи розвитку освіти, педагогічна концепція, втілена у життя ректором Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Віктором Євгеновичем Берекою є прикладом результативної інноваційної гуманістичної системи. Цінним для колективу є успішне впровадження та розвиток ідей гуманізації сучасного закладу викладачами та нинішнім керівництвом академії.

Саме така система управління закладом, як показує досвід, забезпечує розвиток ініціативи, активності не тільки викладачів, а й студентів, громадських організацій, чітку реалізацію суспільних завдань.

І.П. Ящук, доктор педагогічних наук,
професор, декан факультету початкової
освіти і філології Хмельницької
гуманітарно-педагогічної академії

Незгасимий промінь у науці

XXI століття – це епоха зростання ролі освіти в житті громадянського суспільства, яка має набути випереджального неперервного характеру, гнучко реагувати на всі суспільні процеси з метою забезпечення сталого

демократичного розвитку суспільства. А в свою чергу модернізація сучасної освіти вимагає від суспільства особистостей педагога, науковця, керівника високого інтелекту, котрі володіють сучасними знаннями, досвідом, здатні прогнозувати розвиток, трансформувати власні можливості та сили в освіту, забезпечити якість підготовки фахівців на всіх освітньо-кваліфікаційних рівнях. Вважаємо, що такою особистістю є Віктор Євгенович Берека – доктор педагогічних наук, професор, экс-ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, сьогоднішній ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Це людина, життєве призначення якої розкрилося дуже рано, і вся його енергія немов би переливається в творіння Духу і Розуму.

Секрет його таланту – наполеглива праця, постійне прагнення до самовдосконалення, самовиховання, вихідною компонентою яких є саморозвиток, що підсилюється самознаходженням, самостановленням, самоутвердженням.

Ім'я Береки В.Є. широко відоме в наукових колах і серед практиків Хмельниччини і всієї України. Вивчаючи науковий доробок В.Є.Береки, ми можемо стверджувати, що характерною особливістю його науково-практичної діяльності є її багатогранність. Впродовж багатьох років поспіль він досліджував проблему позашкільної освіти, управлінської діяльності, менеджменту і маркетингу в освіті, підготовки майбутніх магістрів до управлінської діяльності в освіті. Особливу увагу приділяє підготовці майбутніх менеджерів освіти. Берека В.Є. розуміє, що менеджмент в освіті – це комплекс принципів, методів, організаційних форм і технологічних прийомів управління освітнім процесом, спрямований на підвищення його ефективності. Він переконаний на тлі власного досвіду, що від менеджера освіти залежить ефективність і результативність діяльності навчального закладу. Категорію ефективності науковець пов'язує з продуктивністю, як характером діяльності, що показує співвідношення між корисністю отриманих за певний період результатів і пов'язаними з цим витратами. Ефективність, на його думку, означає характеристику, яка відображає відношення між досягнутою і можливою продуктивністю. Звідси і бере початок успішність керівника, адже менеджер – лідер той, хто веде до успіху інших, хто має сформовану управлінську компетентність. Науковець акцентує увагу у своїх наукових доробках на основних складових цієї компетентності, а саме: організаторсько-педагогічна, змістова, процесуальна, ціннісно-мотиваційна, які можна удосконалювати через виокремлені ним напрями. До цих напрямів ним віднесено: аналіз минулого і вивчення сучасного стану функцій освітніх систем; фундаментальна теоретико-педагогічна підготовка керівника навчального закладу; психологічна підготовка; традиційні та інноваційні технології управління навчальним закладом; зміст управління навчальним закладом і фінансово-економічна підготовка.

Віктор Євгенович має невичерпну творчу енергію, ентузіазм. Сумлінною і клопіткою працею подає гідний приклад відданості науці та своїй професії,

безкорисливого служіння справі дієвого інтегрування наукової теорії з практикою управління.

Оптимістична життєва позиція, глибока порядність та людяність об'єднують навколо нього однодумців, приваблюють людей. Вражає його скромність, непідкупна любов і розуміння людей та колег, мудрість, глибина філософських і життєвих роздумів. Найбільше хочемо акцентувати увагу на умінні володіти аудиторією, тонким та іскрометним гумором, емоційність сприймання кожного співрозмовника.

Берека В.Є. – педагог, вчений, керівник, який має ціль у житті та діяльність крізь призму впевненості у власних поглядах спрямовану на будь-яку проблему.

Відзначимо, що організаторська, педагогічна, наукова діяльність професора В.Є. Береки інтегрується з духовним багатством його душі, жагою до знань, здатністю зрозуміти ближнього і готовністю прийти на допомогу. Віктор Євгенович – сучасний менеджер, тонкий психолог з винятково доброзичливим ставленням до людей, що створює навколо нього атмосферу поваги і шани. Протягом усього управлінського і педагогічного досвіду професор В.Є. Берека шукає оптимальні шляхи і форми організації освітнього процесу в контексті використання перспективного педагогічного і управлінського досвіду.

Л.С.Пісоцька, кандидат педагогічних наук, доцент,
декан факультету дошкільної освіти
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Науковець і організатор освіти

Ми познайомились на початку листопада 1995 року, коли Віктора Євгеновича Береку було призначено на посаду заступника начальника управління освіти і науки облдержадміністрації. Представлення відбувалося в кабінеті начальника управління В.І. Войтенка за участю працівників апарату управління та заступника начальника управління Г.І. Степанець, яка й передала Віктору Євгеновичу справи.

На той час я працював начальником відділу позашкільних навчальних закладів цього ж управління, тож спільних справ з Віктором Євгеновичем було чимало. Як колишній директор центру туризму і краєзнавства учнівської молоді він проявляв особливий інтерес до виховної роботи, її результативності.

Освіта того часу розвивалась в стратегічних координатах національної доктрини «Освіта ХХІ століття». Фактично – це один з перших пострадянських концептуальних документів, який змінював наші підходи до побудови української школи, орієнтував на розгортання системи національного виховання як складного процесу становлення і розвитку

особистості на основі осмислення іншої, відмінної від комуністичної, системи цінностей.

На мою думку, таке завдання було непросте. Всі ми жили і виховувались у радянській системі цінностей. Тому прийняття нових ідеологем вимагало активної самоосвіти, переосмислення набутого досвіду. На рівні свідомості відбувалися складні процеси прийняття іншого, не звичного, не традиційного. На поверхні все просто: є ідея, є її сприйняття, є рішення і дія. Насправді ж розгорталась боротьба мотивів, стереотипів минулого з новою парадигмою виховання – за змістом національного. Впровадження інновацій у виховний процес вимагало значної інтелектуальної та організаторської праці.

Віктор Євгенович активно вивчає не лише практику, а й теорію виховання, працює в архівах, провідних наукових бібліотеках України, знайомиться з відомими вченими-педагогами докторами педагогічних наук А.Й.Сиротенком, В.П. Струманським та іншими. Цих людей зближували з Віктором Євгеновичем наполегливість, принциповість і толерантність, готовність поради, допомогти, а також і почуття гумору, простота у спілкуванні.

Згодом епізодичні зустрічі переросли у співпрацю, а обмін думками з того чи іншого питання – у конкретні, концептуально важливі напрями діяльності. Багатий досвід адміністративної роботи, оперування великою кількістю педагогічних фактів, осмислення нових ідей, ставали основою певних роздумів, статей.

Однак прийняти рішення щодо написання наукової роботи деякий час вагався. Пізніше, працюючи на посаді заступника начальника управління освіти і науки облдержадміністрації, зрозумів цю ситуацію.

Це лише на перший погляд здається, що робота керівника такого рівня нескладна. Насправді ти постійно працюєш з підлеглими і відвідувачами, документами, різноманітною інформацією і щохвилини переживаєш момент прийняття рішення, що стосується великої кількості людей. Тож усвідомлюючи всю повноту відповідальності, Віктор Євгенович вагався. Підтримали колеги: Володимир Іванович Войтенко, на той час начальник управління освіти і науки облдержадміністрації; Микола Миколайович Дарманський (ректор Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту); Октавіан Михайлович Коханко (заступник начальника управління) і, безумовно, автор цих рядків.

Зрештою 1997 р., після зустрічі з Ольгою Василівною Сухомлинською та Григорієм Петровичем Пустовітом, було узгоджено і затверджено тему дисертаційного дослідження “Соціально-педагогічні основи позашкільної освіти в Україні (1957 – 2000рр.) “. Завдання, які постали перед Віктором Євгеновичем, були не легкі. Бракувало часу, аби поєднати розробку теоретичних проблем з поточними справами. Співробітники управління помітили, що він почав приходити на роботу на годину, а то й півтори, раніше і наполегливо працював над темою дисертації. На столі з'явилися монографії, академічні видання, автореферати дисертацій, архівні довідки.

Він їх переглядав, робив помітки, писав статті, параграфи і розділи власного дослідження.

Тема, за яку взявся В.Є Берека, була не тільки цікавою, а й концептуально важливою. Упродовж досліджуваного періоду позашкільна освіта не лише залишалася сталим педагогічним явищем, але й розвивалася на відповідній науково-теоретичній базі в тісному зв'язку із соціально-педагогічними процесами. Тож завдання полягало в тому, щоб осмислити її структуру, мету, змістовні лінії розвитку, обґрунтувати педагогічні основи діяльності позашкільних установ у нових умовах.

Відзначу, що аналіз історичного розвитку як системи позашкільної освіти в Україні, так і педагогічних основ її діяльності дав змогу в сучасних умовах зберегти мережу позашкільних закладів, розробити та запровадити нові профілі секційної і гурткової роботи з дітьми.

Після захисту дисертації Віктор Євгенович перейшов на роботу в Хмельницький гуманітарно-педагогічний інститут, очолив його. Згодом цей навчальний заклад був реорганізований у гуманітарно-педагогічну академію, в структурі якої він створив магістратуру, розбудовував наукову роботу закладу, відкрив аспірантуру, захистив дисертацію доктора педагогічних наук, став професором.

Сьогодні Віктор Євгенович Берека працює на посаді ректора Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Багатий практичний досвід, глибокі теоретичні знання слугують йому міцним підґрунтям науково-методичної роботи з керівниками і педагогічними працівниками області.

М.В. Соловей, проректор
Хмельницького обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти,
кандидат педагогічних наук, доцент

Віктор Берека – гордість подільської освіти

Віктор Євгенович Берека – справжня гордість науково-освітнього і духовно-культурного середовища подільського краю. Це не просто похвальне слово ювіляру, це – реальна оцінка багатолітньої діяльності Віктора Євгеновича на освітній, науково-педагогічній ниві.

Народився ювіляр 1954 року в славнозвісному селі Струга, що розкинулось на яблунево-черешневих розлогах мальовничих Медоборів біля притоки Дністра річки Калюс.

Закінчивши Кам'янець-Подільський педагогічний інститут ім.В.П. Затонського, працював директором Авратинської середньої школи у Волочиському районі. Очолював Хмельницьку обласну станцію юних туристів (з 1992 – Хмельницький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді). Віктор Євгенович перетворив цю позашкільну освітньо-

виховну установу у важливий осередок краєзнавчої, туристсько-спортивної, військово-патріотичної, екскурсійної, оздоровчої, музейної діяльності серед учнівської молоді. Він став координатором діяльності з цих питань усіх зацікавлених державних, громадських організацій і установ у Хмельницькій області. Тісно співпрацював з Полонською, Дунаєвецькою районними, Кам'янець-Подільською міською станціями юних туристів, Хмельницьким міським центром туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, школами і навчальними закладами області. Особливу увагу звертав на реалізацію державної політики в галузі освіти засобами туризму, краєзнавства, спорту й екскурсій. Налагодив організаційно-методичне забезпечення навчальних закладів з питань впровадження форм і методів туристсько-краєзнавчої роботи з учнівською молоддю в практику навчально-виховної діяльності, організації їх оздоровлення, дозвілля і відпочинку, військово-патріотичного виховання, розвитку юних талантів і обдарувань. Удосконалив краєзнавчо-дослідницьку діяльність учнів, спрямовував їх на вивчення історії рідного краю та довкілля, географічних, етнографічних, історичних об'єктів і явищ соціального життя. Активно розвивав пішохідний водний, гірський, велосипедний туризм, спортивне орієнтування, створював гуртки географічного, історичного, фольклорно-етнографічного, літературного, екологічного, а також козацько-лицарського виховання. З метою удосконалення діяльності, упорядкування та систематизації мережі та підвищення ролі музеїв як осередків освіти і виховання запровадив обласний огляд музеїв при закладах освіти.

Велика заслуга Віктора Береки у включенні туристично-краєзнавчої системи в процеси національного відродження України. З цією метою Віктор Євгенович в основу туристсько-краєзнавчої роботи навчальних закладів освіти ставив рух учнівської молоді за пізнання, збереження і утвердження національних традицій, звичаїв, обрядів „Моя земля – земля моїх батьків”. Організував комплекс заходів, спрямованих на вивчення історії рідного краю, української мови, пам'яток природи, історії і культури, генеології свого роду, а також пісенно-поетичної спадщини, традицій, обрядів, вірувань свого краю. Активній краєзнавчій роботі серед школярів області сприяло залучення учнівської молоді до участі у всеукраїнських та обласних краєзнавчих експедиціях, конкурсах, виставках, конференціях. Проводив обласні семінари з різними категоріями педагогічних працівників за напрямками туристсько-краєзнавчої роботи.

Тому талановитого педагога запросили на посаду заступника начальника управління освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації. У нових постсоціалістичних умовах Віктор Берека вирішував низку концептуальних завдань реформування освіти: перехід на 9-ти та 11-ти річні програми навчання, запровадження українізації навчально-виховного процесу, удосконалення форм і методів національного виховання, упорядкування шкільної мережі тощо. А ще йому доводилося боротися з приватизацією приміщень і закриттям дитячих дошкільних закладів,

скороченням мережі шкіл, відстоював інтереси вчителів, стояв на захисті їхніх соціальних інтересів, домагався своєчасних виплат зарплат.

Новаторські починання Віктора Береки знаходили дієву підтримку начальників управління освіти В.М. Шайноги, М.М. Дарманського, В.Д. Красицького, В.І. Войтенка, а також керівників міста і області.

Наукові напрацювання Віктора Євгеновича 2001 року стали результатом захисту в Інституті педагогіки АПН України дисертації кандидата педагогічних наук на тему „Соціально-педагогічні основи розвитку позашкільної освіти в Україні (1957-2000 рр.)”. Він став академіком Академії педагогічних та соціальних наук (Росія), очолив раду керівників педагогічних навчальних закладів I-II рівнів акредитації Західного регіону України.

Заслужений авторитет, науково-педагогічний рівень Віктора Береки послуговували запорукою його перемоги на конкурсі на посаду ректора Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту. Зусилля нового ректора були спрямовані на подальший розвиток вищого навчального закладу, започаткований попереднім його керівником М.М. Дарманським. Було здійснено комплекс заходів для приведення усіх складових інституту Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії у відповідність зі статусом ВНЗ III-IV рівня акредитації. 2008 року Віктор Берека став доктором педагогічних наук. Він – член ряду спеціалізованих фахових рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, редколегій провідних педагогічних видань. Його перу належать низка монографій, навчальних посібників, десятки статей та інших публікацій.

Ректор-реформатор сформував потужний професорсько-викладацький персонал академії, збільшив контингент до 2,5 тис. студентів, які нині навчаються за спеціальностями: дошкільної й початкової освіти, української, англійської та німецької мови і літератури, музичного, хореографічного, образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва (молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр). Налагодив творчі зв'язки з багатьма вітчизняними і зарубіжними навчальними закладами й науковими установами.

Грунтовно займається він і науковою діяльністю. Вивчає історію педагогіки, керує підготовкою кандидатських дисертацій. Опублікував наукові монографії: „Магістерська підготовка майбутніх менеджерів освіти” (2008), „Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти: теорія і методика” (2008). Великою популярністю серед освітян користуються його навчально-методичні посібники: „Актуальні проблеми управління освітою” (2006), „Діагностика особистісних і професійних якостей майбутніх менеджерів освіти” (2004), „Козаком я мрію бути” (2004), „Організація практичної підготовки слухачів магістратури за спеціальністю „Управління навчальним закладом” (2005), „Розвиток професійної компетентності майбутніх менеджерів освіти” (2006), „Формування управлінської компетентності в ході дослідницької роботи” (2003), „Педагогічна практика у вищому навчальному закладі: метод. вказівки до її проходження: для магістр. спец. «Практична психологія» (2013), „Професійна підготовка працівників

дошкільної освіти: організаційно-педагогічні аспекти” (2004). Видає ряд науково-популярних видань.

Сьогодні його новаторську і сподвижницьку навчально-виховну і наукову діяльність нині продовжує високопрофесійний колектив на чолі з професором, доктором педагогічних наук Інною Шоробурою, а Віктор Євгенович очолив Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Тож нехай і надалі вельмишановному ювілярові всміхається щире, відкрите, сповнене радості й щастя життя!

Слободянюк П.Я., професор ХГПА,
заслужений працівник культури України.
Григоренко О. П., доктор історичних наук, професор

Менеджер освіти

Знаю цю людину більше трьох десятиріч. І не перестаю захоплюватись його високою громадською мужністю, вродженою толерантністю, інтелігентністю, глибиною мудрості, даною йому від природи. На мій погляд, саме ці особисті риси дозволяють Віктору Євгеновичу успішно долати складний життєвий шлях.

Перше наше знайомство відбулося 1985 року на семінарі керівників шкіл Волочиського району, на який мене, заступника директора з навчально-методичної роботи Хмельницького обласного інституту удосконалення вчителів, запросив завідувач районного відділу освіти. На семінарі йшлося про реформування змісту загальноосвітньої школи у відповідності до прийнятих урядом «Основних напрямів реформування загальноосвітньої і професійної школи» (1984 р.). Віктор Євгенович на цьому семінарі доповідав про роботу Авратинської середньої загальноосвітньої школи Волочиського району щодо:

- підвищення якості навчання і виховання;
- докорінних змін у трудовому вихованні, навчанні і профорієнтації;
- посилення відповідальності учнів за якість навчальної праці, додержання навчальної і трудової дисципліни;
- підвищення громадської активності на основі розвитку самоуправління в учнівських колективах;
- удосконалення політехнічної спрямованості навчального процесу.

Особливу увагу приділив реформуванню змісту освіти, який розглядався педагогічним колективом школи як:

- педагогічно адаптований соціальний досвід;
- педагогічно адаптована система знань, спосіб діяльності інтелектуального і практичного характеру;
- досвід творчої діяльності;
- досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу.

Учасники семінару побували в Авратинській середній загальноосвітній школі, де познайомились з діяльністю керівництва школи щодо зміцнення її матеріально-технічної бази, запровадження навчання дітей з 6-річного віку, переходу на чотирирічний курс початкової школи, удосконалення управління школою, в якому особливе місце займав глибокий педагогічний аналіз стану справ у школі, питання спільної роботи сім'ї, школи, громадськості села і трудового колективу колгоспу. Школа мала чималий досвід створення умов для забезпечення безперервної освіти педагогів, підвищення їх професіоналізму, освітнього і загальнокультурного рівня, створення умов для професійного творчого пошуку, розвитку ініціативи.

1985 року Віктор Євгенович дав згоду на зарахування його до складу позаштатних лекторів обласного інституту удосконалення вчителів. Він брав участь у проведенні занять на курсах директорів, заступників директорів шкіл з навчально-виховної роботи, педагогів-організаторів, вихователів груп продовженого дня. Виступав з лекціями, проводив практичні і семінарські заняття, ділові і рольові ігри, бере участь у засіданнях круглих столів з обміну досвідом роботи. Залучав до роботи з керівними і педагогічними кадрами у міжкурсовий період. Спільно з працівниками кабінету керівних кадрів освіти готував науково-методичні рекомендації директорам опорних шкіл щодо формування відповідального ставлення учнів до навчальної праці.

1992 року Віктор Євгенович очолив Хмельницький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді. Співпраця з обласним інститутом удосконалення вчителів посилилася. Він зініціював проведення курсів інструкторів шкільного туризму, керівників шкільних туристсько-краєзнавчих гуртків.

З 1995 року я працював поряд з Віктором Євгеновичем у Будинку освіти: він – заступником начальника обласного управління освіти, я – ректором обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Віктор Євгенович виявився відповідальним, принциповим, доброзичливим і вимогливим керівником з перспективним баченням справи, за яку відповідав. Свої зусилля спрямовував на реформування позашкільного навчання і виховання в таких напрямках:

- створення умов для здобуття додаткової освіти дітьми і молоддю шляхом їх участі в науковому, технічному, художньому, декоративно-прикладному, еколого-натуралістичному, туристсько-краєзнавчому, фізкультурно-оздоровчому, військово-патріотичному та інших видах діяльності;
- створення системи пошуку, розвитку, підтримки юних талантів і обдарувань, стимулювання творчого самовдосконалення дітей та учнівської молоді.

З його ініціативи були організовані літні школи юних математиків, фізиків, хіміків, біологів-екологів, географів-краєзнавців, знавців іноземних мов та інших. Обласний інститут розробив навчальні плани і програми цих шкіл. До викладацької роботи в літніх школах залучали науковці кафедр вищих навчальних закладів області, методисти обласного інституту

післядипломної педагогічної освіти. Батьківська громадськість високо цінувала продуктивний відпочинок дітей.

Набутий досвід роботи на посадах учителя математики, педагога організатора, директора школи, керівника обласного центру туризму і краєзнавства, заступника начальника управління освіти, ректора Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Віктор Євгенович узагальнив і зафіксував у кандидатській та докторській дисертаціях, 150 наукових працях, монографії «Організація практичної підготовки слухачів магістратури за спеціальністю «Управління навчальним закладом»», «Магістерська підготовка майбуття менеджерів освіти», навчальному посібнику «Маркетинг в освіті»

Великим випробуванням для Віктора Євгеновича була участь у конкурсі на посаду ректора Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, який оголосила Хмельницька обласна Рада в червні 2014 р. У конкурсі брали участь три кандидати – доктори наук, професори. Трудовий колектив обласного інституту післядипломної педагогічної освіти віддав за Віктора Євгеновича більше вісьмидесяти голосів. Всі, хто цінує його як людину високої ерудиції і культури, величезного працелюбства і доброзичливості. Високий рівень підтримки колективу є виразом сподівань на успіх посилення освітньої, наукової, науково-методичної та інноваційної діяльності інституту, дальший розвиток післядипломної педагогічної освіти. Немає сумніву, що Віктор Євгенович виконає передвиборчу програму, яка передбачає удосконалення управлінського процесу та організаційної структури інституту, осучаснення навчально-методичного процесу, покращення матеріально-технічної бази.

А.О. Лавренюк, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти, колишній ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Його покликання – освіта, наука, краєзнавство, сім'я і друзі

Ювілеї тих, хто сіє розумне, добре, вічне, асоціюються в нашій уяві з вічнозеленою нивою, виплеканою довгими роками талантом, мудрістю, цілеспрямованістю зарядженої позитивною енергетикою людини. Такою Людиною, з великої літери, справжнім пожиттєвим Другом для мене став Віктор Євгенович Берека.

Селянський син, який народився 25 жовтня 1954 року в с. Струга Новоушицького району Хмельницької області, пройшов непростий життєвий шлях, на ньому були вибоїни, злети і падіння, успіхи і невдачі. Однак босоноге дитинство, нелегка селянська праця, сільський побут загартували юнака, сформували характер, прагнення до нових вершин у житті, наполегливість у досягненні цілей. Зрозуміло, що це був лише початок. Адже

людське життя, як та ріка. Спочатку це невеличкий струмочок, що пробиває собі шлях до моря від маленького джерельця, а потім зустрічає інші потічки і згодом перетворюється на широку та повноводну річку. Так і людська доля – все починається з сім'ї, родини, маленької батьківщини, де закопана твоя пуповина, а потім життєва ріка наповнюється друзями, колегами, співробітниками, товаришами, сусідами, земляками, добрими людьми. Так було й у Віктора Євгеновича. Це нині його життєву ниву вченого високого класу, українського патріота, доброго наставника і наукового керівника десятків магістрантів і аспірантів, надійного колеги і високопрофесійного педагога увінчує золотий сніп, де сонцем, добротою, щирістю і мудрістю відсвічують 60 добірних колосків – 60 повноцінних літ. Однак шлях від студента до доктора педагогічних наук, професора, академіка не був, як уже зазначалося, встелений квітами.

Я завдячую долі, що більше 30 років тому на моєму життєвому шляху зустрівся Віктор Євгенович Берека, тоді ще просто Віктор Берека, студент фізмату Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту, де я працював викладачем суспільних наук, був заступником секретаря комітету комсомолу та начальником вузівського штабу будівельних загонів. Мені запам'ятався цей невисокий чорнявий студент своєю наполегливістю в навчанні та активною участю в студентських будівельних загонах.

Потім наші шляхи розійшлися. Мені запропонували працювати в партійних органах – спочатку в Кам'янець-Подільському міськкомі партії, а 1984 року – лектором Хмельницькою обкому Компартії України. Тут наші життєві долі знову переплелися і, я впевнений, назавжди. В.Є. Берека, пройшовши шлях від учителя і директора сільської школи до завідуючого відділом пропаганди і агітації Новоушицького райкому партії, також був запрошений на роботу у відділ пропаганди і агітації обкому Компартії України на посаду інструктора. Так ми знову зустрілись. Це був період перебудови і гласності, період дуже складний і нам приходилося весь час працювати з людьми – у полі, в цеху, на фермі, у лікарні, в освітніх закладах, серед пенсіонерів і військовослужбовців. У цих щоденних зустрічах і поїздках гартувалася наша воля і характер, уміння достукатись до серця і розуму кожної людини. Пригадую, що тоді навіть була норма відряджень, тобто зустрічей з людьми – не менше 100 днів на рік. Не все вдавалося, країна і партія не встигали за суспільними процесами, часто збивалися на манівці, що й привело до закономірного результату – розпаду СРСР і утворення незалежних республік, зокрема й незалежної України. Авторитет партії настільки впав, що її діяльність в Україні була заборонена, і ми залишилися без роботи.

Довелось починати з початку. Микола Миколайович Дарманський, тоді ще завідувач обласним управлінням освіти, допоміг мені влаштуватися методистом обласного інституту удосконалення вчителів, а Віктору прийшлося повернутися до школи. Коли М.М. Дарманський став першим заступником голови обласної адміністрації, то запропонував мені посаду головного спеціаліста відділу розвитку соціально-культурної сфери області.

Віктор Євгенович очолив обласну станцію юних туристів. До речі, на посаді директора обласного центру туризму і краєзнавства він докорінно змінив стиль діяльності колективу, в результаті він став займати перші місця на всеукраїнському огляді з методичної, виховної та практичної діяльності. Згодом став заступником начальника обласного управління освіти. Незважаючи на такі життєві перипетії, ми не втратили зв'язків, зустрічалися на різних нарадах, семінарах, організовували наукові конференції, проводили краєзнавчі акції тощо.

Вже тоді мене вражала велика працездатність Віктора Євгеновича. Адже, незважаючи на щоденну поточну роботу з інформаціями, довідками, скаргами, поїздки в райони, зустрічі з освітянами, науковцями, краєзнавцями, він взявся за підготовку кандидатської дисертації. Я в той час вже працював начальником обласного управління у справах національностей, міграції та релігії і дуже часто спілкувався з працівниками управління освіти. Пригадую світлий та просторий кабінет Віктора Євгеновича, гору книг, журналів та газет, і постійну його роботу над науковим дослідженням. Трудоголіком він був тоді, трудоголіком залишається й понині.

Об'єднували нас й партійні справи. Разом зі своїми друзями – Чижем Іваном Сергійовичем, Дзіковським Володимиром Миколайовичем, Шкроботом Петром Михайловичем та іншими розбудовували партійні організації Соціалістичної партії України, а пізніше – партії ВОЛ «Справедливість», висувались кандидатами в народні депутати та депутати місцевих Рад. Така наша позиція не подобалась місцевій владі, особливо після «оранжевої» революції. Через недовіру й цькування мені довелося піти з посади. Нелегко було й Віктору Євгеновичу. Інтриги, заздрощі та відверта недовіра владних «бонз» дамоклевим мечем нависли над його службовою кар'єрою (з посади першого заступника начальника управління його «пересунули» на відділ, що займався питаннями профтехосвіти області). І знову дуже вчасно втрутився Дарманський Микола Миколайович, тоді вже ректор Хмельницького гуманітарно-педагогічного інституту. Будучи важко хворим, він зупинив свій вибір на посаду ректора на кандидатурі Береки Віктора Євгеновича, який вже захистився, став кандидатом педагогічних наук, був добре обізнаний з освітянською сферою і колективом інституту. Пригадую наполегливість М.М.Дарманського у відстоюванні кандидатури В.Є.Береки на цю посаду, його зустрічі і телефонні дзвінки керівникам області, депутатам обласної ради, які вирішували це питання. Слава Богу, що завдяки зусиллям М.М.Дарманського все вирішилось на користь кандидатури Береки Віктора Євгеновича. Це було квітні-травні 2005 року, а вже в жовтні того року я, як безробітний, прийшов на прийом до нового ректора гуманітарно-педагогічного інституту щодо влаштування на посаду викладача кафедри суспільних дисциплін (до цього я був сумісником на цій же кафедрі). Закон дружби, взаєморозуміння та взаємопідтримки спрацював безвідмовно. Я й понині безмірно вдячний Віктору Євгеновичу за душевну підтримку, активну участь у вирішенні моєї подальшої долі. Вона відчувалася всі роки нашої спільної праці, відчувається й нині.

Як свій біль пережив епопею перевиборів ректора нашого ВНЗ 2009 року. Й досі не вкладається в голову і серці ставлення владних структур області до кандидатури В.Є.Береки на новий термін ректорування. У квітні 2009 року його, вже доктора педагогічних наук, визнали одним з кращих ректорів області, вручили відповідну відзнаку. Під його керівництвом інститут пройшов складний трансформаційний процес і став академією. У навчальному корпусі та гуртожитку були проведені значні ремонтні роботи, оновилися кабінети і вестибюль, закуплено нову техніку й навчальну, методичну та художню літературу, відкрито аспірантуру тощо. Здавалося б тільки працювати й працювати, адже попереду відкриваються нові горизонти – прийшла пора вирішувати питання про будівництво нового навчального корпусу і нового гуртожитку, спортивного комплексу, створення нормальних умов для розміщення кафедр і предметних комісій, лабораторій, бібліотеки, читальних залів, створення спецради по захисту кандидатських дисертацій, подальшої комп'ютеризації та інформатизації навчального процесу, пошуку нових форм і методів виховного процесу та ін. Однак знову чорна смуга постала перед В.Є. Берекою. До цього додалася ще й хвороба – цукровий діабет. Зібравши волю у кулак, він зумів у черговий раз перебороти незгоди, ще більше зануритись у педагогічну і освітянську діяльність. Він став працювати професором кафедри практичної психології та педагогіки, згодом – завідувачем кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету, є дійсним членом Академії педагогічних і соціальних наук, членом Національної спілки краєзнавців України, членом правління Хмельницького міського краєзнавчого осередку. В. Берека є також заступником голови спеціалізованої ради по захисту дисертацій на звання кандидата педагогічних наук, членом редколегії фахових видань «Чернівецький вісник» та «Педагогічний дискурс».

Ця комунікабельна й ерудована людина дивує знанням історії, літератури, політології, краєзнавства, етнографії та фольклору. Вражає його науково-педагогічний доробок. Він – автор майже 100 науково-педагогічних, методичних праць і навчальних посібників з теорії та історії освіти, кількох монографій тощо. Так, наприклад, у співавторстві до 70-річчя від дня народження відомого науковця А.Й.Сиротенка видав монографію «З любов'ю до життя», в якій йдеться про науковий доробок вченого, його нелегкий, тернистий життєвий шлях, до 85-річчя від дня народження В.М.Шайноги – документальну повість «Талант, помножений на працю», де висвітлив внесок педагога-практика, колишнього завідуючого облВНО, у розвиток освіти на Хмельниччині.

Віктор Євгенович – ініціатор створення документального нариса «Повернись живим додому, сину», в якому торкнувся сторінок афганської війни (1979-1989), участі в ній України, дав трагічний календар загиблих воїнів-хмельничан. У навчально-методичному посібнику «Козаком я мрію бути» простежив історію козацького руху. Книга, по суті, є абеткою для тих, хто прагне ознайомитися з історією козацтва. Особлива увага приділяється українській козацькій педагогіці, як складовій національного виховання,

адже національна героїка – досить потужний виховний стимул української школи. Ця робота удостоєна міської премії ім. Богдана Хмельницького.

24 грудня 2008 р. в Інституті педагогічної освіти та освіти дорослих АПН України Віктор Євгенович успішно захистив докторську дисертацію. В основі цього дослідження – сучасний підхід до підготовки висококваліфікованих інженерів людських душ – педагогів. Віктор Євгенович часто наголошує на тому, що учитель – це совість нації. Цього правила потрібно дотримуватися завжди. Якими будуть учителі, таким буде й суспільство. Древні повчали: «Після матері і Бога кожна людина звертається до вчителя». І чим більше буде у нас самовідданих, чесних, духовно багатих учителів, тим швидше наше суспільство сягне вищої сходинок інтелектуального і морального розвитку, тим щасливішим буде наше життя.

Окрім навчально-методичної роботи Віктор Євгенович активно займається підготовкою магістрантів та аспірантів (нині у нього, наприклад, 10 аспірантів, двоє з яких уже успішно захистились, інші творчо працюють над дисертаційними дослідженнями). Він постійно опонує докторські і кандидатські дисертації у різних вишах нашої держави. Останнім часом з-під його пера вийшли такі наукові праці, як «Педагогіка вищої школи», «Педагогічна практика – основа і важливий чинник підготовки фахівців сучасного рівня», «Тестові завдання до курсу «Педагогіка вищої школи» тощо.

Важливо відзначити ще одну знакову подію в житті ювіляра. 9 вересня 2014 р. у Хмельницькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти пройшли вибори нового керманіча. Із трьох кандидатур колектив інституту вибрав професора, доктора педагогічних наук, знаного в області й Україні Віктора Євгеновича Береку і довірив йому керувати закладом наступні п'ять років. Побажаємо ж новому ректору успішної управлінської, творчої і науково-педагогічної роботи.

За багаторічну сумлінну працю у справі навчання і виховання учнівської і студентської молоді В.Є.Берека нагороджений знаками «Відмінник освіти України», «За вагомий внесок у навчання та виховання дітей України», «За наукові досягнення», багатьма грамотами Міністерства освіти і науки України, обласної державної адміністрації та обласного управління освіти, міською премією ім. Б.Хмельницького тощо.

Аще Віктор Євгенович – гарний сім'янин. Родина – це його надійний тил. Першою своєю помічницею вважає дружину Валентину Петрівну. Донька Оксана – заступник начальника обласного управління юстиції, син Олександр – закінчив інженерно-хімічний факультет Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». А внуків Антона і Тимофія дідусь просто обожноє.

У відомого українського письменника Михайла Стельмаха крізь усю творчість проходить образ людини-сіяча. Сіяча, який засіває родючу землю добірним зерном, щоб заврожаїлося поле дорідним колосом. Таким сіячем на освітянській ниві бачу свого колегу, наставника професора В.Є. Береку.

Віктора Євгеновича як людину, ученого і викладача, на мою думку характеризує справжня повага до людини. Не пригадую жодного випадку, коли б він когось свідомо образив чи принизив. Він найвище ставить людську гідність, яку за будь-яких обставин не можна принижувати. Водночас, будучи жорстким і вимогливим, він неодмінно користується великим авторитетом, шаною і повагою в колективах викладачів, студентів, аспірантів, магістрантів, краєзнавців, рідних, друзів і товаришів. Привітна посмішка, душевна доброта, шанобливе ставлення до всіх незалежно від рангів і звань – це він Віктор Євгенович Берека. У народі побутує поговорка: праця, її результати є портретом людини. Науково-педагогічна праця Віктора Євгеновича завжди наповнена алгоритмом творчості, міцних знань, сміливих задумів, інноваційними підходами, пошуком нових педагогічних ідей. Це стало метою всього життя цього професіонального дослідника.

Вітаючи свого справжнього пожиттєвого друга із Славноліттям, низько вклоняюся йому за те, що Він – Учитель, Він – Майстер, Він – Людина, Він – вірний Друг, Він – Професіонал. Його педагогічна і наукова діяльність, життєвий шлях – це прекрасна пісня, в якій є початок, але ніколи не буде кінця, бо її підхоплять і понесуть далі в майбутнє, у житті його вихованці і послідовники. А в нього їх багато!

Хай твоя доля, дорогий друже, квітує весняним рясом, наповнюється літнім повнозерним колосом, переливається осіннім золотом і багрянцем, віддзеркалюється зимовими морозними візерунками, а чиста криниця твоєї душі повниться вірою, надією, любов'ю, здоров'ям і успіхом – одвічними оберегами людського щастя.

Нехай твоя доброта, душевність, мудрість і увага до людей та їх проблем повертається тобі сторицею в твоїх майбутніх справах і житті. З роси і води тобі, на многії і благії літа!

Блажевич Ю.І., кандидат історичних наук,
доцент Хмельницької гуманітарно-педагогічної
академії

**Професор В.Є.Берека: інтелігент, вчений, керівник
(до 60-річчя від дня народження)**

Формування і розвиток усіх основних складових духовного і професійного світу освітянина, науковця, його високих моральних, ділових і професійних якостей відбувається упродовж усього трудового життя. Тільки талановиті, конструктивні, самовіддані, надзвичайно працьовиті і вимогливі до себе працівники цієї сфери, здатні до повсякчасного поєднання теорії і практики, залишають глибокий, незабутній, гідний високої оцінки слід в житті трудових колективів, у наукових проектах, сотнях великих успішно реалізованих справ, на багатьох дослідницько-експериментальних майданчиках, де з часом активно проростають і завойовують широкий

простір їх далекосяжні наукові ідеї. До такої плеяди належить один із відомих учених-педагогів Віктор Євгенович Берека, який 25 жовтня 2014 року відзначатиме 60-ліття від дня народження.

З цією надзвичайно цікавою, скромною, колоритною, інтелігентно вишуканою людиною мені доводилося зустрічатися десятки разів на різних рівнях: під час проведення колегій управління освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації, засідань ради ректорів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації Хмельницької області, у стінах улюбленої alma mater – Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, на багатьох науково-практичних конференціях, симпозіумах і круглих столах, усіляких обласних державно-патріотичних заходах, на учительських форумах, у його робочих кабінетах тощо. Уже від перших зустрічей отримав надзвичайно позитивні враження, які згодом доповнювалися новими штрихами, гранями, переростали в міцні переконання щодо цієї неординарної, потужної особистості. Від неї випромінювалася стійка позитивна енергетика, надходили якісний управлінський конструктив, ненав'язливість, готовність до зацікавленого, конкретного діалогу, які сприяли формуванню простору довір'я, шанобливості, діловитості. З такою людиною хотілося і надалі спілкуватися, оперативно вирішувати різних складнощів виробничі питання, що стосувалися чи то освітянської сфери взагалі, чи вищого навчального закладу, зокрема, яким довелося керувати мені упродовж 2001-2012 рр.

Особливо тісною наша співпраця була в 2004-2009 рр., коли В.Є.Берека очолював Хмельницьку гуманітарно-педагогічну академію. Тоді довелося пережити дуже складні перипетії, пов'язані з політичною кампанією на виборах Президента України 2004-2005 рр. Через неймовірно жорсткий адміністративний тиск керівників обласних управлінських структур, які обстоювали на виборах провладну кандидатуру, вона вкрай негативно впливала на ритм роботи вищих навчальних закладів, поляризувала громадсько-політичні настрої працівників і студентів, викликала справедливий спротив. Ректорам тоді доводилося часто бувати на спеціально скликаних засіданнях у кабінеті керівника обласної державної адміністрації, отримувати свою порцію критики, а після цього спілкуватися в закритому режимі, ділитися конфіденційною інформацією, нашвидкоруч вибудовувати модель групової та індивідуальної поведінки в стосунках з обласною владою, вдаватися до певних захисних дій.

Віктор Євгенович, в якого був певний досвід управлінської роботи в колишніх партійних структурах, допомагав усім нам чи не найбільше, підказував, як варто поступити в тій чи іншій ситуації, як обійти прогнозовані негаразди, офіційно відреагувати на отримані нерозумні вказівки і настанови, вболіваючи, у першу чергу, не стільки за себе, скільки за своїх побратимів. Зрештою, використовуючи і ті влучні його підказки та поради, вдалося зберегти внутрішню стабільність у трудових колективах, забезпечити належний ритм навчальної, методичної і наукової праці. Усі керівники вищів залишилися на своїх посадах, хоча загроза відставок минула

не відразу після того, як завершилися ті складні, бурхливі та „брудні” вибори і не менш складний поствиборний „розбір польотів”.

Бував у його затишному ректорському кабінеті, знайомився з управлінською методою колеги, отримував різні корисні видання, підготовлені науковцями академії. На видному місці побачив портрет добре знаного М.М.Дарманського, попереднього авторитетного керівника цього вишу, який, на жаль, передчасно пішов із життя у жовтні 2005 р. Про себе подумав: у подібних ситуаціях не всі керівники поступають саме так (на робочих місцях багатьох колег у різний час доводилося бачити портрети президентів України); Віктор Євгенович – молодчина, адже цим простим, але дуже промовистим кроком засвідчив не тільки демонстративну повагу до колишнього талановитого колеги, загального улюбленця, але й наступність управлінської лінії, продовження вишівських традицій, закладених раніше, свою високу інтелігентну культуру, без якої не може відбутися справжній керівник вишу, відповідальний перед українською державою і суспільством за підготовку висококваліфікованих фахівців для загальноосвітньої школи і дошкільних виховних закладів.

Кидалося у вічі, що Віктор Євгенович пишається кожним новим кроком відносно невеликого, але досить згуртованого і працюючого науково-педагогічного колективу. Був приємно вражений багатьма позитивними оцінками, які висловили на адресу нового ректора і очолюваної ним академії члени ради вищих педагогічних навчальних закладів I-II рівнів акредитації західного регіону України навесні 2006 р., на засіданні якої побував на запрошення ректора. Під час тривалої і цікавої екскурсії навчальними приміщеннями очільник закладу намагався не виділяти із загального ряду ті яскраві новації, які появилися за його керівництва і привертати увагу учасників того зібрання. І досі нагадуванням мені про ту дуже цікаву і корисну з погляду посилення співпраці між педагогічними вишами різних рівнів акредитації зустріч є отримана з рук Віктора Євгеновича виготовлена з його ж ініціативи пам'ятна медаль на честь М.М.Дарманського, як символ відданості нашій спільній науково-педагогічній справі.

Під час однієї із зустрічей я дістав у подарунок від колеги його ґрунтовну, розкішно видану монографію, присвячену підготовці фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр”. Годі й казати, що це було надзвичайно вчасне і актуальне дослідження, яке містило цінні практичні рекомендації науково-педагогічній спільноті щодо підвищення якості підготовки педагогічних кадрів найвищого рівня в контексті інтеграції українських вищих педагогічних навчальних закладів у європейський освітній простір. Дав доручення своїм проректорам з навчальної і науково-педагогічної роботи глибоко опрацювати матеріал цієї монографії і в міру можливостей взяти на озброєння пропонувані методики, які можна було застосувати на одному із наших факультетів – педагогічному, де готують учителів початкових класів і вихователів дошкільних виховних закладів.

Згодом дізнався про блискучий захист колегою дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. Добре знаючи про постійні складнощі управлінської роботи у вищій школі, прогресуючу ненормованість робочого дня керівника, його постійне перевантаження все зростаючим потоком офіційного і неофіційного листування, всілякими організаційними заходами, сотнями щоденних простих і складних виробничих та громадських питань, які потребували негайного вирішення, був приємно здивований, як за таких умов Віктор Євгенович знайшов час для підготовки і публікації кількох десятків ґрунтовних наукових, новаторських статей у провідних науково-періодичних виданнях, а також виконав серйозну дисертаційну працю і зумів захистити її основні положення та висновки не де-небудь, а в Національній академії педагогічних наук України, де зібрався згусток вітчизняної науково-педагогічної еліти. Вітаючи колегу із науковим злетом, вірив, що це далеко не останній його великий здобуток.

І не помилився. Через кілька років отримав інформацію про те, що Академія соціальних і педагогічних наук Росії, де прискіпливо були прорецензовані наукові праці В.Є.Береки, прийняла його у свої ряди в ранзі члена-кореспондента (сходінка до дійсного члена, повного академіка), чим засвідчила визнання українського вченого на міжнародному рівні. А коли у 2014 році Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія відкрила спеціалізовану вчену раду із захисту кандидатських дисертацій педагогічного профілю, то до роботи у цьому поважному органі запросили і В.Є.Береку, як відомого вченого і практикуючого професора-педагога.

Завершивши кар'єру керівника, В.Є.Берека посів посаду вченого секретаря того ж вишу, незмінно продовжував реалізовувати свій потенціал у науково-педагогічній сфері. Згодом він охоче прийняв запрошення ректора Хмельницького національного університету М.Є.Скиби перейти на роботу у цей найпотужніший і найбільш відомий вищий навчальний заклад регіону і викладати там цикл педагогічних дисциплін на окремих спеціальностях. Наші контакти продовжувалися, хоча спілкування двох колишніх ректорів, звісно, вже не мало попереднього ритму. Зустрічі і спільна участь у різних наукових форумах, які проводилися переважно в обласному центрі, давали змогу обмінюватися інформацією про професійні набутки, заряджали позитивною енергією, додавали впевненості у тому, що доля не випадково подружила нас, даючи час від часу змогу взаємозбагачуватися, корегувати певні наукові схеми, ініціювати нові задуми тощо.

Із задоволенням сприйняв результати виборів на альтернативній основі ректора Хмельницького інституту післядипломної освіти (вересень 2014 р.), в яких переконливо переміг Віктор Євгенович. На новій посаді він робить лише перші кроки, утім впевнений, що попередній досвід керівної роботи, набутий, зокрема, в управлінні освіти і науки Хмельницької облдержадміністрації і Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії, його професіоналізм, освітянський патріотизм, величезна відповідальність перед трудовим колективом і державою, нарешті, відданість науково-освітній

справі стануть запорукою успішного управління, дальшого піднесення авторитету очолюваного ним інституту і проведення тут очікуваної результативної реформи післядипломної освіти, яку наслідуватиме вся Україна.

З нагоди 60-річчя від дня народження сердечно віншую одного з найвідоміших на Хмельниччині вчених і керівників, зичу йому міцності, енергійності, всіляких життєвих гараздів, нових сміливих планів та успішної довготривалої кар'єри, віри у краще прийдешнє нашої країни. Хай його наступний потужний професійний поступ якнайповніше і найглибше втілить багатогранний, динамічний науковий і керівний талант, супроводжуватиметься новим визнанням нарізних рівнях, забезпечить успішну реалізацію державної програми перебудови галузі, а отже і більш вищу якість діяльності інститутського колективу, за що освітянська громадськість регіону складе найщирішу вдячність!

З ювілеєм! З роси і води Вам, шановний Вікторе Євгеновичу!

О.М.Завальнюк, доктор історичних наук, професор

Шлях досягнення акме

*Тільки через здійснення великих ідей
людина виявляє в собі великий характер, який
робить її маяком для інших...*

Гегель

Правильний вибір життєвої траєкторії стає доленосним. Доля Віктора Євгеновича Береки пов'язана з освітянською нивою. Життєвий шлях його, присвячений педагогічній справі, є непростим, проте він яскраво свідчить — людина сама творить свою долю.

При спілкуванні з ученим-педагогом впадають у вічі та викликають симпатію такі його риси, як тактовність, високий професіоналізм, людяність, тонке почуття гумору, щирість, загострене відчуття справедливості. Тут помітнеродинне виховання як базове у подальшому особистісному і професійному становленні, плоди педагогічної праці вчителів с. Струги Новоушицького району Хмельницької області, педагогів Кам'янець-Подільського державного педагогічного інституту (у першу чергу викладачів-математиків). Зазначу, що фізико-математичний факультет став справжньою інтелектуальною школою, що дозволила майбутньому математику побудувати успішну кар'єру. З переконаністю пишу, оскільки навчався з Віктором в один і той же час на цьому факультеті за спеціальністю «фізика».

Ми не працюємо в одному колективі, натомість часто зустрічаємось (особливо, коли з 1995 по 2004 роки працював він заступником начальника управління освіти Хмельницької обласної державної адміністрації) на

навчальних, наукових, методичних заходах, вирішували освітньо-наукові проблеми розвитку освіти в області.

Саме в цей період наші стосунки, особливо ділові, набули творчої співпраці у розв'язанні багатьох питань (ліцензування спеціальностей, участь в учнівських обласних олімпіадах, в колегії обласного управління освіти, наукових конференціях тощо), які стосувалися різних аспектів науково-педагогічної діяльності університету й освітян області. У процесі такої співпраці я переконався, що Віктор Євгенович володіє досить унікальним інтелектуальним потенціалом і ще не раз довів це, коли став ректором Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, успішно захистив докторську дисертацію.

Часто в життєвій суєті, у самозаглибленні, а то й у байдужості ми не помічаємо дивосвіту людської душі. А вона, чиста й сонячна, сяє безкорисливою любов'ю до рідної землі, до розвитку освіти, до виховання молоді, щедро дарує суспільству найбільший скарб – знання, безцінний особистий досвід, цей основний інструмент мудрого керівника, педагога-науковця.

Віктор Євгенович належить до тих осіб, яким властива психологічна установка активно і цілеспрямовано діяти задля досягнення мети. Віктор Євгенович за покликанням – лідер, який за необхідності сам працює і заряджає своєю енергетикою підлеглих. Життєвим досвідом, організаторським талантом, чесною працею, толерантним ставленням до оточуючих він здобув авторитет і повагу. Як справжньому лідеру йому властива виваженість, енергійність, працездатність у досягненні мети...

Одним із найбільш яскравих проявів особистості Віктора Євгеновича є те, що він на власному прикладі продемонстрував практично безмежні можливості самоосвіти з допомогою включення волі і постановки для себе рубежів-цілей, які необхідно досягти на шляху до великої ідеї. Як творча людина він завжди прагне до самореалізації. Про це свідчать висока продуктивність праці, успішне втілення задумів, професіоналізм, очевидні позитивні результати своєї творчості, що дають невідоме задоволення від виконаної справи.

Сфера наукових інтересів Віктора Євгеновича зосереджена на питаннях історії педагогіки, історії позашкільної освіти України, загальної педагогіки, менеджменту освіти. Він зустрічає свій ювілей визнаними здобутками в науково-педагогічній і управлінській сферах. Його перу належить понад 150 наукових праць, серед яких монографії: «Організація практичної підготовки слухачів магістратури за спеціальністю: «Управління навчальним закладом» (2006 р.) та «Магістерська підготовка майбутніх менеджерів освіти» (2009 р.).

Що можна сказати про феномен Віктора Євгеновича? Навряд чи його життєвий шлях був усипаний пелюстками троянд. Багато довелося пережити, відчувати, передумати. Секрет його життєвого успіху – в праці. У разі невдач Віктор Євгенович не шукає для себе якихось виправдань, а йде далі, вперед. Це людина знакова, особлива. Він не любить славослів'я, людина скромна, яка, проте, знає собі ціну. Та й дивного нічого немає, оскільки за його

спиною десятки років наполегливої праці на відповідальних керівних посадах.

Його талант організатора, наставника, вченого особливо розкрився на посаді ректора Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, де під його керівництвом ліцензовані нові спеціальності, відкрито магістратуру, істотно підвищений науковий потенціал викладачів.

Супутніми ознаками плідної діяльності вченого є визнання його заслуг науковою громадськістю, колегами, освітянами, що наочно доводить – ця людина займається улюбленою справою і знайшла своє місце в житті. Так, з результатом 77,8% голосів трудового колективу Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти Віктор Євгенович переміг у виборах на посаду ректора.

Погляньмо на біографію Віктора Євгеновича: траєкторія його професійного шляху – це переважно одна висхідна лінія. Упродовж багатьох років як учитель математики, державний службовець, директор Хмельницького обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді, заступник начальника управління освіти Хмельницької обласної державної адміністрації, ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, вчений секретар Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, професор кафедри педагогіки і психології Хмельницького національного університету, ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти він завжди служить і сповна віддається своєму покликанню – освіті, яка акумулює в собі головну цінність для будівництва держави – формування особистості гідного громадянина своєї батьківщини.

Усе велике помічається на відстані. Саме через роки можна побачити паростки нового, інноваційного, що суттєво змінює майбутнє, дає про себе знати на повний голос через певний час. Базова педагогічна освіта, людяність, високий професіоналізм зумовили його закономірні успіхи на всіх щаблях педагогічної ниви.

І сьогодні вчений-педагог повний планів і творчих ідей, проектів та з оптимізмом дивиться у майбутнє. Реалізувати їх йому цілком під силу. І немає сумніву, що своїм прикладом і творчістю він не залишить байдужими колег та освітян Хмельниччини.

“Усе в житті робити професійно” – таке кредо Віктора Євгеновича, доктора педагогічних наук, професора, ректора Хмельницького обласного інституту післядипломної освіти. Стати харизматичною особистістю Віктору Євгеновичу допоміг ОПТИМІЗМ. Харизма його ще в тому, що він яскравий, позитивний лідер, що знає собі ціну, не уникає відповідальності, володіє здатністю заряджати інших людей енергією, позитивом і вести за собою в прекрасне майбутнє.

Його досягнення зумовлені:

- здатністю взяти на себе роль взірця для наслідування;
- умінням переконувати;
- службовим становищем;
- професійними знаннями;

- особистим досвідом;
- ввічливістю;
- врівноваженістю;
- уважністю, тактовністю, виваженістю, толерантністю тощо.

Отож, його прагнення до **акме** стало можливим завдяки двом основним мотивам:

1. Прагненню професійного зростання, тобто досягнення максимальної професійної майстерності у педагогічній діяльності.
2. Прагненню соціального зростання – досягнення максимального статусу в освітянському середовищі.

Шановний Вікторе Євгеновичу! Сердечно вітаю Вас з такою знаменною датою в житті. Зичу Вам козацького здоров'я і гармонії душевного стану, великого щастя, незгасної енергії, креативності у досягненні поставлених цілей у професійній діяльності, достатку, благополуччя, наснаги й невтомності, життєвого оптимізму. Нехай здійснюються найзаповітніші мрії й втілюються задуми, а все зроблене з душею та натхненням повертається до Вас сторицею.

А може, ота праця і тримає на світі Вас, залюбленого у свою роботу, та Ви вже не мислите себе без неї? Саме про це думаєш, коли уста промовляють: «З роси і води, ювіляре!».

Ф.В. Миколайович, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Нас поєднала освіта

Пристосовуючи одну справу до іншої так тісно, щоб між ними не залишалось найменшого проміжку, - от що я називаю насолоджуватись життям.

Марк Аврелій

Я не випадково взяв такий епіграф, оскільки думка філософа Марка Аврелія влучно характеризує Віктора Євгеновича Береку, як людину, яка на усіх етапах свого свідомого життя спрямовує енергію на добрі справи.

Не применшуючи ролі та значення для Віктора Євгеновича навчання в школі, зазначу, що саме студентські роки на фізико-математичному факультеті Кам'янець-Подільського педагогічного інституту стали важливим етапом у становленні його як майбутнього педагога і менеджера.

Знаю Віктора Євгеновича майже 40 років. Доля звела нас на початку 70-х років минулого століття в Кам'янець-Подільському педагогічному інституті. У 1972 році ми стали студентами фізико-математичного факультету. У студентські роки він був врівноваженою, толерантною з усіма

позитивними якостями людиною, з якої намагались брати приклад багато однокурсників. Після закінчення Вишу ми поїхали працювати в різні місця, але наші стосунки не переривалися, ми підтримували зв'язок листуванням, зустрічами.

Наші шляхи зійшлися вдруге в середині 90-х. Я працював начальником управління освіти у Кам'янці - Подільському, а В.Є. Берека став заступником начальника управління освіти і науки обласної державної адміністрації. З цього часу розпочався новий етап у наших стосунках і нашій співпраці з розбудови освіти міста та області. Важкий і складний час випав для В.Є. Береки в управлінні освітньою галуззю в середині 90-х років минулого століття. Але Віктор Євгенович з честю вийшов з цієї ситуації. За роки роботи на цій посаді було багато зроблено для розвитку освіти області : відкриття шкіл нового типу, впровадження інноваційних технологій, комп'ютеризація закладів освіти, організація роботи Малої академії наук, проведення обласних та всеукраїнських семінарів, нарад – все це та багато іншого робилося і в області, і в місті за допомоги та підтримки Віктора Євгеновича. Він ніколи не переходив до дріб'язкового адміністрування, завжди підтримував ініціативу, працював на перспективу.

Віктор Євгенович не тільки хороший менеджер освіти, але й успішний науковець. Пригадую його блискучий захист дисертації , на якому я був присутній і виступив, у членів комісії практично запитань не було. Наші відрядження в Москву на засідання АПСН Росії. Скільки було спільних поїздок в МОН України, коли він реорганізовував інститут, який очолював, у гуманітарно-педагогічну академію.

Зусилля, докладені до вирішення пріоритетних освітянських проблем, переконують мене вкотре в його великому патріотизмі, конструктивізмі, управлінському таланті, а також величезній відповідальності за майбутнє нашої країни, її молодого покоління.

Віктор Євгенович заслужив пошану щирістю своєї душі, відкритістю, талантом, дарованим Богом, а також самовідданою працею і винятковим почуттям обов'язку. Йому властиві прагнення до справедливості, величезна відповідальність і фантастична організованість , невичерпна енергія, принциповість, активна життєва позиція, готовність завжди допомогти словом і ділом. Щиро шаную його мудрість, доброзичливість, зразковий професіоналізм і щоденну кропітку працю, пишаюсь тим, що ми нашу дружбу пронесли через роки і зберегли її, незважаючи ні на що.

Про яскраву, масштабну та неординарну особистість, якою є Віктор Євгенович, можна говорити багато. Про таких людей у свій час сказав Герберт Уелс: «Величність людини можна визначити по тому , за тим що вона залишить після себе і чи спонукала вона інших мислити в новому напрямку...».

Тюрін В.П., директор ПП «Європейська школа програмістів», заслужений працівник освіти України

Прекрасний колега, вірний товариш і надійний друг

Віктор Євгенович Берека! Що можна розповісти про цю людину?! Зазирнув в Інтернет – джерело сучасної універсальної інформації, сторінка за сторінкою лише офіційні повідомлення, які стосуються в основному наукової та адміністративної діяльності Віктора Євгеновича. Воно не дивно, бо йдеться про доктора педагогічних наук, професора. Для науково-біографічної статті тут – невичерпне джерело інформації.

Але мені, людині, яка з ним працювала і живе по сусідству більш як чверть віку, хочеться розповісти про нього як про звичайну людину, сусіда і друга, простого хлопця із села Струга Новоушицького району.

Народився Віктор у простій селянській родині. З молоком матері, з добрими порадами батька увібрав у себе любов до людей, чесність, справедливість, незрадливість, душевну доброту та милосердя, які несе усе своє життя ось уже 60 славних літ. Саме за ці якості його поважають, люблять і цінують дружні взаємини з ним всі, хто з особисто знайомий.

З Віктором Євгеновичем доля звела нас у 1988 році. Саме тоді в нашому будинку оселилася молода сім'я Берек. Главу сім'ї запросили на роботу в Хмельницький на посаду інструктора обкому партії. Коли згадати, як прискіпливо добирали в ті часи кадри на високі відповідальні посади, стає зрозумілим, якою популярністю та авторитетом користувався молодий директор сільської школи, отримавши таку пропозицію. Промовистим є той факт, що директором школи Віктор Євгенович став буквально через рік після закінчення Кам'янець-Подільського педінституту. Чи не є це визнанням авторитету і професіоналізму молодого фахівця?

Але ж знову таки не про це...А про суто людські його якості. Мій товариш, та ні, більше – мій друг Віктор Берека. Зустрічаючись з людьми із Струги – малої батьківщини Віктора, я стільки доброго чув про його батьків Євгена Микитовича і Броніславу Йосипівну, якими добрими і чуйними вони були людьми. Та й не лише зі слів односельців, я і сам добре знав їх, дядька Женю і тітку Броню. Бував у них в гостях, і вони часто бували в нашому домі, відвідуючи сина.

Професійна стежа звела багатьох у нашому домі. Робота, побут поєднали в дружню сім'ю багатьох спеціалістів. Серед них була і моя дружина, що посприяло і моєму входженню у цей високоповажний колектив. З-поміж багатьох з Віктором ми зійшлися по-особливому, по-дружньому, по-сімейному.

І ось уже 25 років продовжується ця справжня міцна дружба. Спільні свята, спільне дозвілля, спільні радості та печалі зріднили нас назавжди.

Згадую той день, коли померла моя мати. Далеко моє село від обласного центру, більше сотні кілометрів, та це не завадило Віктору Євгеновичу в складний 1995 рік організувати автобус для поїздки наших знайомих на похорон.

До глибини душі зворушив він мене своєю чуйністю, коли запропонував допомогу, щоб викопати картоплю на осиротілому батьківському городі. І сам своєю власною машиною Віктор Євгенович, солідний керівник високого рангу (на той час він був заступником начальника обласного управління освіти), поїхав допомогти мені.

Таких моментів взаємодопомоги в нашому житті було дуже багато. Спільна турбота один про одного, про дітей, про сім'ю – це те, що єднало нас, і те, що до цього часу залишилося.

Всі, хто знав чи знає Віктора Євгеновича, кому доводилося працювати чи просто перетинатись по життю, знають і часто згадують його веселу вдачу.

Ерудований, начитаний, дотепний, він завжди і скрізь – душа компанії. Його справді український, чистий і влучний гумор піднімає настрій в будь-якій компанії. На кожний випадок, на кожну життєву ситуацію просто тему розмови у нього завжди в запасі анекдот, смішна історія чи притча.

Пройшли часи, ми – у літах. Віктор Євгенович – доктор педагогічних наук, професор. Але час від часу від нього, як і колись у молодості, немов світлий промінчик із тих далеких літ, блисне веселий дотеп чи розіграш. Не забуваються ті часи, коли ми молодими сім'ями проводили свій вільний час разом. Кожне свято – державне, календарне чи сімейне – проходило в дружній компанії, де незмінним ініціатором, організатором був він, добрий наш друг Віктор.

Солідний за віком, за рангом і за посадою, він для нас залишається таким, яким був у свої 35. Адже і допоможе, і розрадить, і підтримає. У його математичній пам'яті тримаються дати народження усіх друзів, близьких чи просто добре знайомих, яких ще жодного разу не забув привітати. Його добра вдача, добрі слова і справи надихають на добро всіх, хто поруч з ним, адже не можна до доброго по злому. Як говорить давнє прислів'я: «Від вогню – вогонь». І це доводить Віктор Євгенович усім своїм життям і діями.

Із теплом і повагою згадують його в академії, яку очолював, як чуйного, справедливого і мудрого ректора. Його велику вагу мудрого і знаючого вченого, справедливого і порядного колективного організатора і адміністратора-господарника стверджує нова подія. Днями Віктора Євгеновича Береку колектив Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти обрав на посаду свого ректора.

Добра тобі, наш щирий друже! Міцного здоров'я і успіхів на новій посаді і в житті!

В.М. Ільїнський, доцент кафедри культурології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

На ниві освіти і виховання молоді

Однією з умов успішного розвитку держави є наявність особистостей з високим інтелектом, із сучасними знаннями та поглядами, таких, що ідуть в ногу з вітчизняними та світовими подіями, таких, що випереджають і прогнозують розвиток. А ще, на мою власну думку, особистості, що спроможні закумуляувати можливості, сили, величезні бажання досягнення мети. Я ще зі школи добре запам'ятала вислів: «Історію творять особистості.» Задумувалась не раз над цим, робила висновок: історія – це біографія кожного з нас, нашої родини, наших колективів і, звичайно, особистості.

Упродовж усього вчительського шляху мені довелося працювати із справжніми особистостями. Ці імена відомі не тільки на Хмельниччині, але й далеко за її межами. Ф.Г. Гончарук, М.М. Дарманський, В.Д. Красицький, В.Р. Козубняк і багато інших талановитих освітян.

Але серед усіх інших я виділяю людину з лагідною посмішкою і добрими очима, щирим поглядом і серцем, яскравим розумом, організаторським талантом відомого педагога Віктора Євгеновича Береку.

Початок 90-х років. Рідна мені Хмельницька загальноосвітня школа № 15. Сюди ще зовсім молодою мене було призначено заступником директора з виховної роботи. Мала уже певний досвід, бо ж організаторських практичних навиків здобула ще навчаючись у Хмельницькому педагогічному училищі, а потім – працюючи в школі.

Якось пробігаючи коридором школи, почула: «Надіє Михайлівно, зайдіть, будь ласка до директора». Керував тоді ЗОШ № 15 високоінтелегентний фахівець Коваленко Олександр Михайлович. Переступаю поріг директорського кабінету. Сонячною посмішкою зустрічає мене тут ще зовсім моложавий чоловік. «Оце Ваш помічник, педагог-організатор Віктор Євгенович Берека», – представив гостя Олександр Михайлович.

Виключно позитивною була роль педагога-організатора В.Є. Береки. Прислухався і долучався до усіх справ шкільного життя. На той час загальноосвітня середня школа № 15 уже була базовою для обласного інституту підвищення кваліфікації учителів. Зрозуміло, що досвід, здобутий на попередніх ділянках роботи, допомагав Віктору Євгеновичу, а в школі це був педагог-організатор, до якого тягнулися і хлопчики, і дівчатка. Швидко влився в педагогічний колектив, відразу відчув його характер. Що мене особливо вражало, що він не боявся і не соромився сказати в певних шкільних ситуаціях «я цього не знаю», ніколи не відмовлявся на прохання, я не чула від нього «ні». Вміння і прагнення у складний життєвий період з'єднало його із колективом ЗОШ № 15. Хоч короткий період, але працювати разом з ним, відчувати його проблеми і радощі, знайти своє місце в загальній справі та завданнях школи було неабияк приємно.

Працювати з ним мені було легко і приємно, він додавав в атмосферу шкільного життя доброзичливості, розуміння непростой, але надзвичайно важливої ділянки школи виховної роботи.

Ішли роки. Міцніла Українська держава. Перед учителем поставали все складніші запитання. А чим складніші завдання вирішує вчитель, тим вище має бути рівень його педагогічної культури. Особливо актуально постало питання створення умов для зміни позиції особистості в системі відносин, її всебічного формування.

Працюючи директором гімназії № 2 м. Хмельницького переконалася в необхідності використання досвіду з питань національного виховання попередніх поколінь, але разом із цим розуміла, що сьогодення вимагало концептуального осмислення наукових і прикладних засад громадянського виховання, обґрунтування ефективних принципів, засобів і методів формування в гімназистів громадянських якостей. Виняткова актуальність і теоретико-методична не розробленість проблеми виховання підростаючого покоління спонукало мене організувати колектив гімназії № 2 на експериментальну науково-дослідну роботу з проблеми «Особистісно орієнтована система громадянського виховання гімназистів». Зрозуміло, що досягнення мети громадянського виховання потребувало дотримання наукового підходу до організації експериментального дослідження.

Серед відомих педагогів-науковців на Хмельниччині необхідно було відшукати особистість нового рівня громадянської зрілості, яка своїм культурним, національним корінням входить в рідну землю, наповнену людською гордістю і повагою до людей, а отже готова бути науковим керівником науково-дослідної експериментальної роботи за темою «Особистісно орієнтована система громадянського виховання гімназистів». Саме такого керівника, науковця, педагога ми знайшли в особі В.Є.Береки. Тоді він очолював Хмельницький гуманітарно-педагогічний інститут, був кандидатом педагогічних наук, членом-кореспондентом АПН України. Чотири роки кропіткої експериментальної роботи, яку координував Віктор Євгенович, сформували систему інтеграції елементів громадянського виховання у зміст шкільних предметів та громадянську спрямованість позакласної роботи, розроблені авторські програми учителів гімназії, матеріали роботи з батьками, педагогічним колективом. Як керівник цієї важливої ділянки В.Є. Берека став поруч з відомими науковцями І.Д. Бехом, С.В. Кириленко рецензентом навчально-методичного посібника «Від громадянина України до громадянина світу», у якому відображено досвід роботи учителів гімназії, де я працювала директором, по впровадженню експерименту «Особистісно орієнтована система громадянського виховання».

Уміння повноцінно жити й завжди залишатися людиною, збагачувати науку важливими і цінними освітянськими ідеями, підніматись на вершини, вимогливість у поєднанні з доброзичливістю, оптимізм, розуміння проблем сьогодення, невтомна результативна праця є головними рисами життя простого вчителя, науковця, керівника, надзвичайно щирої з великим добрим серцем людини В.Є.Береки.

По праву пишаюсь, що моя освітянська діяльність упродовж десятиліть перепліталась з працею цього відомого педагога, науковця, організатора, наставника і радника, просто – друга.

Надія Орловська, методист обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, вчитель вищої категорії, вчитель-методист

Село Авратин стало рідним

На перший погляд – звичайне село, одне з багатьох на Хмельниччині. Проте, звичайне лише на перший погляд.

А незвичайність його у тому, що розташоване воно на найвищій точці Хмельницького Поділля – Авратинській височині, що позначено на географічних картах області. Незвичайність його у тому, що споконвіку в цьому селі проживали розумні, добрі, щирі, працьовиті люди. Незвичайність у тому, що протягом багатьох десятиліть доля приводила сюди видатних людей. А центром села завжди була школа.

У цьому чудовому селі народились і пішли в широкий світ такі знамениті люди, як комбриг авіації Ф.П. Кармелюк, полковник авіації, кавалер чотирьох орденів Бойового Червоного Прапора В.М. Воронюк, доцент Кам'янець-Подільського національного університету П.Є. Ткачук, академік НАН України, директор інституту історії України В.А. Смолій, доцент Хмельницького технологічного університету М.А. Дудар, доцент Київського державного університету ім. Т. Шевченка З.С. Черняк, доктор економічних наук, професор Полтавського кооперативного університету М.Ф. Баїнов, кавалер орденів Трудової Слави I – II ступенів В.П. Зінчук.

Для цих людей село Авратин – отчий поріг, мала батьківщина.

Але є багато людей, які народилися в різних куточках нашої рідної України, але волею долі стали жителями цього села, а воно для них – другою батьківщиною.

Тимчасовою батьківщиною село Авратин стало для таких чудових спеціалістів, як колишні директори Авратинської середньої школи О.І. Петрук, В.П. Харченко.

Тимчасовою батьківщиною село Авратин стало і для колишнього ректора Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, нині ректора Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти доктора педагогічних наук, професора Береки Віктора Євгеновича.

1975 року в Авратинську середню школу на посаду вчителів математики були призначені випускники Кам'янець-Подільського університету подружжя Віктор Євгенович і Валентина Петрівна Береки. Молоді, ерудовані, дружелюбні, щирі, вони з перших днів стали

рідними в педагогічному колективі школи, друзями для молодих і літніх колег, взірцем і авторитетом для учнів, їх батьків та усіх жителів міста.

Протягом чотирьох років життя в цьому селі вони відчували любов і повагу односельців, тут пізнали радість батьківства, вперше взявши на руки донечку Оксанку.

Завдяки глибоким педагогічним і професійним знанням, творчому підходу до викладання свого предмету, завдяки активній громадянській позиції та безумовній повазі всього педагогічного колективу 1980 року Віктор Євгенович Берека був призначений на посаду директора Авратинської середньої школи.

Молодий, розумний, ініціативний Віктор Євгенович продовжив кращі традиції педагогічного колективу школи щодо удосконалення навчально-виховного процесу, методичної роботи. Активізувалося учнівське самоврядування. Результатом стала регулярна участь і перемоги учнів школи в районних та обласних олімпіадах, творчих конкурсах, спортивних змаганнях. Учні отримували золоті медалі. Десятки випускників стали студентами вищих навчальних закладів України.

Протягом чотирьох років його директорування школа повністю змінила обличчя: був проведений капітальний ремонт даху, замінено вікна, проведено водяне опалення, побудовано стрілецький тир.

Віктор Євгенович та його дружина стали близькими жителям села, чому сприяли дружні стосунки з сусідами, колегами, друзями, участь у драматичному гуртку при Авратинському СБК, у хореографічному колективі «Авратинські вечорниці».

Минули роки. Віктор Євгенович пройшов достойний шлях педагога, науковця, людини. І всі ці роки його та його сім'ю згадують колишні колеги, учні, односельці, зичать здоров'я, творчої наснаги і всіх земних благ.

Григорій Федотович Пасека,
Ганна Іванівна Пшедзял,
Лідія Федорівна Переймибіда,
учителі Авратинської ЗОШ І-ІІІ ст.

Феномен Віктора Береки

Щасливий той, хто змалечку йшов обраною дорогою. Самотужки її торував. Життєва стежина Віктора Євгеновича в цьому переконлива. Він з особливою силою проявив себе упродовж 60-річного буття.

Переконаний, що побажанням з ювілеєм Віктору Євгеновичу у мене і багатьох подолян стали добрі спомини. Бо важко злічити його гуманні кроки на життєвому шляху, професійній діяльності.

Його виокремлює залюбленість у життя, широкий світогляд, відчуття перспективи. Хоч би які посади обіймав, скрізь працює, не покладаючи рук, не боїться відповідальності, вміло відстоює власну думку.

У спілкуванні з Віктором Євгеновичем передусім увагу привертає його обізнаність з політичним і економічним життям, подіями сьогодення, що спонукає до роздумів, дій, допомагає орієнтуватись у ці нелегкі, суперечливі, а то й важкі часи.

– У малолітті я і гадки не мав, що життя мені вготує педагогічну долю, – відзначає Віктор Євгенович. – Бо зростав у селянській родині, де хліборобське ремесло, ніби естафета від прадіда внукам передається. Усе життя трудився коло землі тато Євген Микитович, порала колгоспні буряки і ненька Броніслава Йосипівна. Від найрідніших людей Віктор Євгенович успадкував риси придністровського селянина – любов до землі. Тож досі, як випадає вільна хвилина, з дружиною Валентиною Петрівною їдуть за місто, на дачну ділянку. За всіма селянськими параметрами доглянута земля обдаровує врожаєм.

– Робота коло землі, – зізнається Віктор Євгенович, – для нас найкращий відпочинок, розрада серцю. І дітей змалечку привчали до селянського ремесла.

Хтозна, можливо, він і став би, як цього хотіли батьки, знаним у рідному Новоушицькому районі механізатором або агрономом, зоотехніком. Проте життя розпорядилося інакше. Із Струги стежка привела його на фізико-матиматичний факультет Кам'янець-Подільського педагогічного інституту. Після закінчення вишу була Авратинська сільська школа Волочиського району – учитель, директор. Віктор Євгенович не лише з честю підтримував високий імідж школи, а й збагатив колектив новими ідеями, прогресивними набутками педагогічної практики.

Чимало доброго, корисного для своєї діяльності Віктор Євгенович перейняв у своїх колег по роботі в управлінні освіти облдержадміністрації Володимира Івановича Войтенка, покійного Октавіана Михайловича Коханка. Як невгамовний турист і краєзнавець він уздовж і впоперек з учнями обходив рідне Поділля.

Його шляхи перетиналися з педагогом від Бога Миколою Миколайовичем Дарманським, заступником голови облдержадміністрації, який стояв біля витоків і був першим ректором гуманітарно-педагогічного інституту, тепер академії.

Микола Миколайович Дарманський благословив здібного учня на своє місце, а невдовзі на конкурсній основі Віктора Береку обирають ректором гуманітарно-педагогічного інституту. Як показав час, Віктор Євгенович достойно замінив Миколу Миколайовича, котрий по хворобі змушений був залишити посаду.

На посаді ректора найповніше розкрилися професійні та людські якості Віктора Євгеновича. Він завжди дбав про розбудову вишу, його перспективи. Найтепліші його слова – про попередників Федора Григоровича Гончарука, Михайла Павловича Мельника і, звичайно, почесного ректора Миколу Миколайовича Дарманського, колег, з якими розділяв буденні радощі і печалі.

Автору цих рядків приходилось працювати з Віктором Євгеновичем на партійній, ідеологічній роботі. Він завжди проявляв скромність, толерантність, допомагав у вирішенні багатьох життєвих питань. Ці риси характеру притаманні йому повсякчас.

Віктор Євгенович сьогодні творчо працює на науково-педагогічній ниві, віддає знання молоді, людям. Власне, у цьому і його феномен. У свій ювілейний рік він підсумовує вагомі здобутки, сягаючи нових досягнень на педагогічній ниві. Бо він творець, працелюб, має добре серце, високий професіоналізм.

Бажаю багатих врожаїв на життєвій, педагогічній ниві, заслуженого Тобою щастя, родинного затишку і тепла, міцного здоров'я!

Петро Шкробот, ветеран праці,
член Національної спілки журналістів України

СПИСОК ОСНОВНИХ ПРАЦЬ

Монографії

1. Магістерська підготовка майбутніх менеджерів освіти: [монографія]/ за ред. А.Й. Сиротенка. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – 357с.
2. Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти: теорія і методика:[монографія]/ за ред. А.Й. Сиротенка. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – 482с.

Дисертації, автореферати

3. Соціально-педагогічні основи розвитку позашкільної освіти в Україні (1957 – 2000 рр.): дис. канд. пед. наук: 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки / Берека Віктор Євгенович; Ін-т педагогіки та історії педагогіки. – К., 2001. – 178 с.
4. Соціально-педагогічні основи розвитку позашкільної освіти в Україні (1957 – 2000 рр.): автореф. ... дис. канд. пед. наук.: 13.00.01- Загальна педагогіка та історія педагогіки/ Берека Віктор Євгенович; Ін-т педагогіки та історії педагогіки. – К., 2001. – 25с.
5. Теоретико-методичні основи фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти/ Берека Віктор Євгенович; Ун-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2008.– 530 с.
6. Теоретико-методичні основи фахової підготовки магістрів з менеджменту освіти: автореф. ... дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти / Берека Віктор Євгенович; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К., 2008. – 38 с.

Навчально-методичні посібники

7. Формування управлінської компетентності в ході дослідницької роботи[Текст]: навч.-метод. посіб./ В.Є.Берека. – Хмельницький: ХГПІ, 2003. – 64с.
8. Діагностика особистісних і професійних якостей майбутніх менеджерів освіти[Текст]: інструк.-метод. матер. для викладачів магістратури / В.Є. Берека. – Хмельницький: ХГПІ, 2004. – 24с.
9. Козаком я мрію бути [Текст]: навч.-метод. посіб. / В.Є.Берека. – Кам'янець-Поділ.: Абетка, 2004. – 396 с.
10. Організація практичної підготовки слухачів магістратури за спеціальністю „Управління навчальним закладом ” [Текст]/ В.Є.Берека. – Хмельницький: ХГПІ, 2005. – 216с.
11. Актуальні проблеми управління освітою [Текст]/ В.Є.Берека, І.М. Шоробура. – Хмельницький: ХГПА, 2006. – 147с.
12. Розвиток професійної компетентності майбутніх менеджерів освіти[Текст]: навч.-метод. посіб. / В.Є. Берека. – Хмельницький: ХГПА, 2006. – 130с.

13. Педагогічна практика у вищому навчальному закладі: метод. вказівки до її проходження: для магістр. спец. «Практична психологія» / уклад.: В.Є. Берека, Л.В. Міхеєва. – Хмельницький: ХГПА, 2013. – 102 с.
14. Професійна підготовка працівників дошкільної освіти: організаційно-педагогічні аспекти: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / В.Є. Берека, Л.С. Пісоцька. – Хмельницький: ФОП Цюпак, 2014. – 192с.

Навчальні програми

15. Організація практичної підготовки слухачів магістратури за спеціальністю „Управління навчальним закладом”: навч. програма та метод. рекомендації [для студ. та викл. ВПНЗ] / В.Є. Берека. – Хмельницький: ХГП, 2005. – 216с.
16. Маркетинг освіти: навч. програма та метод. посіб./ В.Є.Берека. – Хмельницький: ХГПА, 2006. – 264с.
17. Козаком я хочу бути (програма 1-4 класи)/ В.Є.Берека, І.М.Шоробура. – Хмельницький: ХГП, 2005. – 29с.

Науково-популярні видання

18. Життя прожити для людей (До 30 річчя науково-педагогічної діяльності О.М. Коханка)[Текст]/ В.Є.Берека. – Хмельницький: Поділля, 2002. – 104с.
19. З любов'ю до життя [Текст] / В.Є. Берека, І.М. Шоробура. – Кам'янець-Поділ.: Абетка, 2005. – 125 с.
20. Повернись живим додому, сину[Текст]: наук.-попул. вид. / В.Є. Берека, А.Й. Сиротенко, І.М. Шоробура. – Кам'янець-Поділ.: Мошак М.І., 2006. – 520 с.
21. Талант, помножений на працю [Текст] / В.Є. Берека, І.М. Шоробура. – Кам'янець-Поділ.: Абетка, 2005. – 120 с.

Статті у журналах та наукових збірниках

22. Освіта Хмельниччини: проблеми розвитку і сучасність / В.Є.Берека// Південно-Східна Волинь: Наука. Освіта. Культура: матер. регіон. наук. конф. – Хмельницький; Шепетівка, 1995. – С.174-176.
23. Завдання і зміст фізичної культури в сучасних умовах / В.Є.Берека // Культура і екологія юнацтва: матер. конф. – Хмельницький, 1996. – С. 241-242.
24. Регіональний компонент у змісті загальної середньої школи / В.Є.Берека // Стандарти загальної середньої освіти: проблеми, пошуки, перспективи: матер. всеукр. наук.-практ. конф. – К., 1996. – С. 23-25.
25. Роль позашкільних закладів у формуванні творчої особистості / В.Є. Берека // Педагогічний вісник. – 1996. – №1. – С.6-7.
26. Регіональний аспект – важливий чинник у становленні національної школи / В.Є.Берека // Педагогічний вісник. – 1997. – №2. – С.174-176.

27. Всеукраїнська фольклорна експедиція «Звичаї, ігри та забави нашого краю» / В.Є. Берека // Слово в золотій справі: антологія усної народної творчості подолян. – Хмельницький, 1998. – Вип. 1. – С. 8-9.
28. Особливості розвитку позашкільних закладів України в 60-х – на початку 70-х років / В.Є. Берека // Наукові праці Кам'янець-Подільського держ. пед. ун-ту. – Кам'янець-Подільський, 1998. – Т.2: іст. науки. – С. 315-317.
29. Вплив реформ освіти на розвиток позашкільних закладів в Україні (60-70 роки ХХ ст.) / В.Є. Берека // Наукові записки Терн. держ. пед. ун-ту. – Тернопіль, 2000. – С. 34-38. – (Сер.: Педагогіка; вип. 1).
30. Про деякі складові створення збагаченого виховного середовища в позашкільних закладах / В.Є. Берека // Педагогічна міжрегіон. наук.-практ. конф.: Проблеми громадянського становлення особистості в освітньому просторі України: творчість, сучасність та перспективи: зб. наук. пр. – Київ; Запоріжжя, 2000. – Вип. 16. – С. 54-60.
31. Розвиток масового туристсько-краєзнавчого руху в школах та позашкільних закладах (на матеріалах Хмельницького центру туризму і краєзнавства учнівської молоді) / В. Берека // Краєзнавство. – 2000. – №1-2. – С. 43-48.
32. В.Д. Красицький – реформатор освітянської галузі на зорі українського державотворення / В. Є. Берека // Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ., 2003. – Т.2. – С. 104-108.
33. Особистісно орієнтований підхід у магістерській підготовці майбутніх менеджерів освіти / В.Є. Берека // Наукові записки Терноп. держ. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. – 2003. – С. 106-110. – (Сер.: Педагогіка; вип. 3).
34. Сутність, функції, структура та класифікація методів магістерської підготовки майбутніх менеджерів освіти / В.Є. Берека // Наукові записки Тернопіл. держ. пед. ун-ту ім. В.Гнатюка. – 2004. – С.32-38. – (Сер.: Педагогіка, вип. 4).
35. В.М.Шайнога – авторитетний педагог і організатор освітянської галузі Хмельниччини / В.Є.Берека // Освіта, наука і культура на Поділлі: зб. наук. праць. – Кам'янець-Поділ.: Оіюм, 2004. – Т. 4. – С.360–368.
36. Болонський процес і підготовка вчителів початкових класів / В.Є.Берека // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: педагогіка та психологія: зб. наук. пр. – Чернівці: Рута, 2005. – Вип. 248. – С. 138-153.
37. Сучасні підходи до розуміння сутності принципів магістерської підготовки менеджерів освіти / В.Є. Берека // Збірник наук. пр. – Кам'янець-Подільський: КПДУ, 2005. – С.92-99. – (Сер.: Пед. науки; вип. 23).
38. Реалізація визначеної В. О. Сухомлинським сутності шкільної справи в концепції магістерської підготовки керівника школи у Хмельницькому гуманітарно-педагогічному інституті / В.Берека // Науковий вісник Чернівецького ун-ту: зб. наук. пр. – Чернівці: Рута, 2005. – С.19-25. – (Сер.: Педагогіка та психологія; вип. 245).

39. Педагогічна практика – невід’ємна складова підготовки майбутнього керівника освітнього закладу / В.Є. Берека // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: наук. записки Рівненського держ. гуманітар. ун-ту: зб. наук. пр. / редкол.: Хом’як І.М. (гол. ред.) [та ін.] – Рівне: РДГУ, 2006. – Вип.35. – С.7-15.
40. Науково-методичне забезпечення викладання курсу „Маркетинг в освіті” для підготовки магістрів за спеціальністю „Управління навчальним закладом” / В.Є. Берека // 85 років освітнього шляху. Сторінки історії Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії: матер. всеукр. наук.-практ. конф., 5-6 жовт. 2006 р., м. Хмельницький. – Хмельницький: ХГПА, 2006. – С. 215–217.
41. Зодчий подільської освіти / В. Є. Берека // Педагогічна спадщина М. М. Дарманського в контексті сучасних реалій: матер. перших пед. читань пам’яті М.М. Дарманського, 11 квіт. 2006 р., м. Хмельницький. – Хмельницький: ХГПА, 2006. – С. 4–6.
42. Священний обов’язок / В.Є.Берека // Кордонська Н.І. Сіяч знань і добра. – Хмельницький: Мельник А.А., 2006. – С.58-66.
43. Актуальні проблеми підготовки магістрів за спеціальністю „Управління навчальним закладом” / В.Є. Берека // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова: зб. наук. пр. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007.–С.231-233.– (Сер.: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія; вип. 7).
44. Дидактика неперервної педагогічної освіти як системна технологія / В.Є. Берека // Педагогічний дискурс: зб. наук. пр. – Хмельницький: ХГПА, 2007. – Вип. 1. – С. 15–19.
45. Зарубіжні моделі підготовки менеджерів освіти / В.Є.Берека // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр./ редкол.: Т.І. Сущенко (гол. ред.) [та ін.]. – Запоріжжя, 2007.– Вип. 47.– С.29-37.
46. Людина, що випереджала час / В.Є.Берека // Педагогічна спадщина М.М. Дарманського в контексті сучасних реалій: другі пед. читання пам’яті М.М. Дарманського 5 квіт. 2007р., м. Хмельницький. – Хмельницький: ХГПА, 2007. – С. 5-6.
47. Написання дипломних робіт слухачами магістратури вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку менеджерів освіти / В.Є.Берека // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голова) [та ін.]. – Запоріжжя, 2007. – Вип. 41. – С. 22-27.
48. Неперервна педагогічна освіта як системна технологія / В. Берека // Наукові записки Терноп.нац. пед. ун-ту.– Тернопіль, 2007.–С.25-29.– (Сер.: Педагогіка; вип. 4).
49. Особливості підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах ступневості (на прикладі діяльності Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії) / В.Є. Берека, Л.С. Пісоцька // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова: зб. наук. праць. – К.: НПУ ім.

- М.П. Драгоманова, 2007. –С.180–183.– (Серія №5: Педагогічні науки: реалії та перспективи; вип. 8).
50. Погляди М.М. Дарманського на організаційні проблеми ступеневої підготовки педагогів початкової ланки освіти / В. Є. Берека // Педагогічна спадщина М.М. Дарманського в контексті сучасних реалій: матер. других пед. читань пам'яті М.М. Дарманського, 5 квітня 2007 р., м. Хмельницький. – Хмельницький: ХГПА, 2007. – С.20–23.
51. Приєднання до Болонського процесу як євроінтеграційна стратегія України / В.Є. Берека// Професійна підготовка педагогічних кадрів в умовах інноваційної перебудови української національної освіти: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку: матер. міжвуз. наук.-практ. конф., 11 жовт. 2007 р., м.Хмельницький. – Хмельницький: ХГПА, 2007. – С.44–46.
52. Професійно-педагогічна практика менеджерів освіти: основні принципи і технологія / В.Є.Берека // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова:зб. наук. пр. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова., 2007. — С.104-109.– (Сер. 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики; вип.7).
53. Професійно-педагогічна практика майбутніх управлінців: основні принципи і технологія/ В.Берека // Наукові записки Терноп.нац. пед. ун-ту. – Тернопіль, 2007.– С.109-115.– (Сер.: Педагогіка; вип. 8).
54. Становлення системи наукових поглядів на проблему розвитку управлінської компетентності менеджерів освіти/ В. Берека // Наукові записки Терноп.нац. пед. ун-ту. – Тернопіль, 2007.– С.7-11.– (Сер.: Педагогіка; вип. 9).
55. В. О. Сухомлинський: сутність управлінського процесу/ В. Берека// Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. наук. пр. / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ: СДПУ, 2007. – Вип. XXXVII. – С. 93-97.
56. Aktualne problemy przygotowania magistrów do zawodu „Kierownik Zakładu Edukacyjnego”/ W. Bereka// Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna na początku XXI wieku: wyzwania i konteksty. – Częstochowa: AJD, 2007. – Н.125–132.
57. Актуальні проблеми визначення змісту магістерської підготовки майбутніх менеджерів освіти / В.Берека // Молодь і ринок. – 2008. – № 6 (41). – С.7–22.
58. Дидактика неперервної педагогічної освіти як системна технологія / В.Є. Берека // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2008. – Вип. 39. – С.41–45.
59. Забезпечення якості освітньої підготовки майбутніх менеджерів освіти / В.Є. Берека // Вісник Київського міжнар. ун-ту: зб. наук. пр.– К.: КиМУ, 2008. –С.65– 76.– (Сер.: Педагогічні науки; вип.11).
60. Закономірності формування особистісно-позитивного ставлення магістрантів до управлінської діяльності / В.Є. Берека // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. наук. пр./ редкол.:

- Побірченко Н.С. (голова) [та ін.].– Умань: Софія, 2008.– Вип.25.– С.6–14.
61. Керівництво загальноосвітнім навчально-виховним закладом: історичний аспект / В. Берека // Молодь і ринок. – 2008. – №4(39). – С.37–39.
62. Модель системи неперервної професійної підготовки менеджерів освіти / В.Є. Берека // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. / редкол.: І.А. Зязюн (голова) [та ін.]. – К.-Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – Вип. 16. – С.116–122.
63. Основні педагогічні принципи магістерської підготовки майбутніх менеджерів освіти / В.Є.Берека// Соціалізація особистості: зб. наук. пр. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2008. – Т. XXX: Педагогічні науки. – С.163-178.
64. Особливості підготовки магістрів за спеціальністю „Управління навчальним закладом” / В.Є. Берека // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. пр./ редкол.: В.В. Олійник (голова)[та ін.]. – К.: Геопринт, 2008. – Вип. 7. – С.7–13.
65. Особливості професійного відбору на навчання до магістратури майбутніх менеджерів освіти/ В.Є. Берека // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова: зб. наук. пр. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2008. — С.83–90.– (Сер. № 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики; вип. 8).
66. Практичне навчання як важливий чинник професійного становлення майбутніх менеджерів освіти/ В.Є. Берека // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: зб. наук. пр. / редкол.: Т.І. Сущенко (голова) [та ін.]. – Запоріжжя, 2008.– Вип.48. – С.27–33.
67. Пошуково-дослідна діяльність магістрантів – майбутніх менеджерів освіти/ В.Є. Берека // Збірник наук.пр. Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини / гол. ред. Мартинюк М. Т.– Умань: СПД Жовтий, 2008.– Ч. 1.– С.13–18.
68. Проектування змісту педагогічної практики майбутніх менеджерів освіти / В.Є. Берека // Вісник Прикарпат. ун-ту: педагогіка.– Івано-Франківськ: ПНУ, 2008. – Вип. XIX–XX.– С.180–186.
69. Професійна компетентність майбутніх менеджерів освіти: теоретичний аспект / В. Берека // Молодь і ринок.– 2008.– №7–8 (42–43). – С.43-47.
70. Студактивне заняття – запорука успішної підготовки майбутніх менеджерів освіти/ В. Берека // Наукові Записки Терноп.нац. пед. ун-ту. – Тернопіль, 2008. –С.10–14.– (Сер.: Педагогіка; вип. 2).
71. Теоретичні засади формування змісту магістерської підготовки менеджерів освіти/ В.Є. Берека // Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. пр. / гол. ред. С. Сисоєва. – К.: ЕКМО, 2008. – С.16–31.– (Сер.: Педагогіка, психологія; вип.1).

72. Теоретичні підходи до конструювання змісту магістерської підготовки менеджерів освіти / В.Є.Берека // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. – К.; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. – Вип. 19.– С. 3-11.
73. Впровадження інноваційних технологій у систему підготовки менеджерів освіти / В.Є.Берека // Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008. – С. 293-301.
74. Професійна компетентність майбутніх менеджерів освіти: теоретичний аспект / В. Є.Берека // Молодь і ринок. – 2008. - №7 – 8 (42 – 43). – С. 43 – 47.
75. Формування компетентності майбутнього менеджера освіти як провідне завдання сучасної освітньої політики / В.Є. Берека // Вісник Прикарпат. ун-ту: педагогіка. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2008. – Вип. ХІХ–ХХ. – С. 9–17.
76. Формування емоційно-ціннісного ставлення до управлінської діяльності майбутніх менеджерів освіти / В.Є. Берека // Педагогічний процес: теорія і практика: зб.наук. пр. / гол. ред. С.Сисоєва. – К.: ЕКМО, 2008. –С.7–20.– (Сер.: Педагогіка, психологія; вип. 2).
77. Формування професійної компетентності майбутнього менеджера освіти / В.Є. Берека // Педагогічний дискурс: зб. наук. пр. – Хмельницький: ХГПА, 2008. – Вип.4. – С.20-26.
78. Провідні чинники формування емоційно-ціннісного ставлення до управлінської діяльності майбутніх менеджерів освіти / В.Є.Берека // Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції: зб. матер. міжнар. наук.- практ. конф. 24 квіт. 2009 р. / за ред. В.Кременя, Т. Левовицького, С.Сисоєвої. – К.; Житомир: КІМ, 2009. – С.263-275.
79. Погляди М.М. Дарманського на проблему організації ступеневої підготовки педагогів початкової ланки освіти / В.Є.Берека // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г., 2011. – Вип. 7 – С.20-25.
80. Конструювання змісту магістерської підготовки майбутніх менеджерів освіти / В.Є.Берека // Науковий вісник Чернівецького ун-ту. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – С.9-17.– (Сер.: Педагогіка та психологія; вип.635).
81. Модульний процес організації позааудиторної навчальної діяльності студентів / В.Є.Берека // Педагогічний дискурс: зб. наук. праць / гол. ред. І.М.Шоробура. – Хмельницький : ХГПА, 2012. – Вип. 12. – С.22-29.
82. Використання інформаційних технологій – умова гармонізації інтелектуального та емоційного факторів навчання / В.Є. Берека // Роль та місце психолого-педагогічної підготовки в професійному розвитку та становленні особистості сучасного фахівця в умовах євроінтеграції: матер. всеукр. наук. – практ. конф. з міжнар. участю (м.Хмельницький,

- 19-20 квіт. 2012 р.) / [редкол. : О.А.Коденко (голова), О.В.Кулешова, Л.О.Подкоришева [та ін.]; Мін. освіти і науки, молоді та спорту України; Хмельницький нац. ун-т, Каф. практи. психол. та педагогіки; Хмельницька обл. громад. орг. «Центр сексуального та репродуктивного здоров'я». – Хмельницький: ХНУ, 2012. – С. 9-10.
83. Пошуково-дослідницька діяльність магістрантів – майбутніх менеджерів освіти / В.Є.Берека // Науковий вісник Чернівецького ун-ту. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. – С.9-19.–(Сер.: Педагогіка та психологія; вип.642).
84. Підготовка менеджерів освіти у контексті впровадження інноваційних технологій / В.Є.Берека // Вісник науково-методичних досягнень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. – Вінниця, 2013. – №2. – С.7-12.
85. Роль куратора в організації самостійної роботи студентів вищого навчального закладу / В.Є.Берека // Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: матер. всеукр. наук. – практи. конф. (м. Хмельницький, 25-26 листоп. 2013 р.) / [редкол. : Е.М.Потамчук (голова), О.В.Кулешова, Л.О.Подкоришева та ін.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т, Каф. практи. психол. та педагог. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – С. 90-93.
86. Формування фахової компетентності майбутніх учителів початкової школи в процесі практичної підготовки / В.Є.Берека // Модернізація вищої освіти в Україні та за рубежом: зб. наук. праць / за заг. ред. С.С.Вітвіцької, Н.М.Мирончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. – С.29-36.
87. Генеза наукових поглядів на проблему управлінської діяльності / В.Є.Берека // Актуальні питання теорії та практики науково-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: матер. II-ої всеукр. наук. – практи. конф. (м. Хмельницький, 24-25 квіт. 2014р.) / редкол.: Є.М.Потамчук (голова), О.В. Кулешова, Л.О.Подкоришева [та ін.]; М-во освіти і науки, молоді та спорту України; Хмельницький нац. ун-т, Каф. практи. психол. та педагогіки. –Хмельницький: ХНУ, 2014. – С.71-74.

ПРО В.Є. БЕРЕКУ:

1. Слободянюк Т. Віктор Берека / Тетяна Слободянюк // Подільські вісті. – 2005. – 17 лют. (№ 21). – С. 3.
2. Фільваркова О. І. Берека Віктор Євгенович / О. І. Фільваркова, І. М. Шоробура // Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія в особах. – Хмельницький : ПП Мельник А.А., 2006. – Т. 1. – С. 11–18.
3. Віктор Євгенович Берека : біобібліографічний покажчик / упоряд.: Л.В. Дитинник. – Хмельницький : ХГПА, 2009. – 22 с.
4. З любов'ю до освіти / за заг. ред. І. М. Шоробури. – Хмельницький : ХГПА, 2009. – 160 с.
5. Філінюк А.Г. Віктор Євгенович Берека // Кам'янець – Подільський державний університет в особах. – Кам'янець – Подільський: Оіюм, 2003. – Т. 1. – С. 725 – 730.